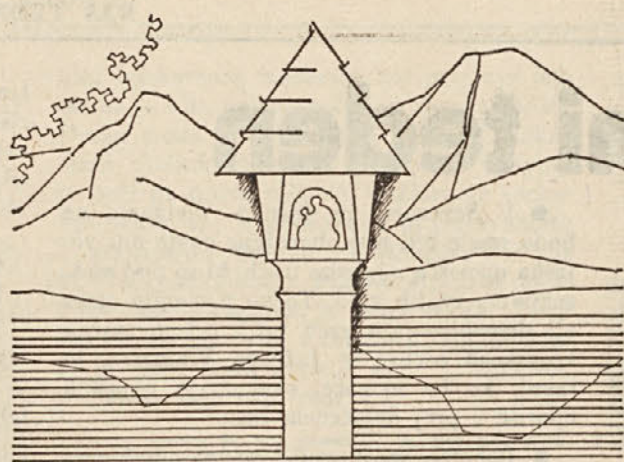

Ogroženi Velikovec

19. marca 1959 je sklenil avstrijski državni zbor manjšinski šolski zakon, ki ni bil pripravljen v sodelovanju s prizadeto manjšino. Koroški Slovenci smo vsled tega zakon odklonili. To tembolj, ker vsebina nikakor ni v skladu z določili državne pogodbe. Ta zagotavlja namreč slovenskim otrokom na ozemlju s slovenskim in mešanim prebivalstvom pouk v materini besedi. Po manjšinskem šolskem zakonu iz leta 1959 pa več kot dve tretjini slovenskih otrok ni deležnih slovenskega pouka. Vzroki so znani ter je bilo že večkrat poudarjeno, kakšno oviro predstavlja za starše in otroke prijava k slovenskemu pouku. Na to je manjšina opozorila tudi v zvezi z manjšinskim šolskim zakonom iz leta 1959. Vendar tega na nemški strani nihče ni jemal resno.

Nasprotno! Ponovno se je pojavljala v nemškem časopisju vest, da gre pri novem manjšinskem zakonu za vzorno rešitev, saj je dana celo enemu otroku možnost, da se uči slovenskega jezika. Nikjer na svetu, tako je bilo spet in spet poudarjeno, nimajo manjšine te ugodnosti kot koroški Slovenci, manjšina ima celo več — tako smo slišali — kot to predvideva državna pogodba.

Kako je dejansko s prijavo enega otroka k dvojezičnemu pouku, nam je ponovno pokazal slučaj, ki se je zgodil ob začetku šolskega leta v Velikovcu. Tam sta prijavila namreč neki oče in mati svojega otroka k slovenskemu pouku. To je zadostovalo, da se je pojavil pri očetu — uglednem kovaču v Velikovcu — drugi podpredsednik koroškega deželnega zbora Mayrhofer. Ne bomo govorili o tem, kaj ga je privedlo do tega, da je smatral za potrebno, se vtikati v zadeve, ki ga nič ne brigajo. Oče k slovenskemu pouku prijavljenega otroka je temu primerno možato odgovarjal, g. Mayrhofer je moral vedeti, pri čem da je.

Kar se je v dneh, ko je bil otrok prijavljen k slovenskemu pouku, v Velikovcu odigravalo, jasno dokazuje, kako je bila določba v zakonu glede enega k slovenskemu ali dvojezičnemu pouku prijavljenega otroka mišljena. Telefon pri starših, ki so otroka prijavili, je brnel in brnel ter se je staršem grozilo, ako ne odjavijo otroka do določenega dne, do te in te ure od slovenskega pouka, bodo na velikovski šoli stavkali — štrajkali.

Neki učitelj, ki se je pojavil tudi pri starših prijavljenega otroka, je omenil, da nihče nima kaj proti učenju več jezikov in da se učijo na glavni šoli v Velikovcu tudi angleščino. Sledil je krepak odgovor: „Vidite, angleščine se smejo učiti, mojemu otroku pa naj bi bilo celo zabranjeno, se učiti materini jezik.“

Ni treba na široko razpravljati, kako je prišlo v naslednjem do odjave otroka od slovenskega pouka ter da te odjave deželni šolski svet ni mogel vzeti na znanje. Dejstvo je, da je bilo to marsikomu v Velikovcu preveč. Tudi koroška „Volkszeitung“ je o tem pisala ter govorila o „razburjenju staršev“ na velikovski ljudski šoli, o „zvezi staršev“, ki jo nameravajo ustanoviti starši v obrambo „svojih interesov“, o „ugotavljanju manjšine“, ki ga je treba izvesti, saj ga predvideva tudi manjšinski šolski zakon itd. itd.

Večina je torej spet ogrožena, spet se je začelo s ščuvanjem proti manjšini v Velikovcu — der Abstimmungsstadt — v mestu, znanem iz časa obrambnih bojev, spet se je v zvezi s „štrajki“ pojavilo ime Mayrhofer. List Avstrijske ljudske stranke na Koroškem „Volkszeitung“ pa je zapisal: „Man fragt sich jedoch, ob es nicht im Interesse der Eltern und besonders des Schülers liegen würde, von der Anmeldung zum

Nove italijanske ovire na Brennerju

Atentat na železniški postaji v Trentu. — Kovček z 10 kilogrami razstreliva raztrgal dva policija.

V Italiji in Avstriji varnostni organi vročično zasledujejo nekega mladega moškega, ki je v soboto, 30. septembra, v brzovlaku „Alpenexpress“ München—Rim pustil peklenjski stroj, da je na kolodvoru v Trentu eksplodiral in pri tem ubil dva italijanska policaja.

Neka ženska je že na mejni postaji na Brennerju opazila mladeniča, ki je stopil v brzovlak in položil majhen zelen kovček na mrežo za prtljago. V Bocnu je izstopil, a brez kovčka. Njegovo vedenje ji je bilo sumljivo, zato je obvestila policijo. Po telefonu so to sporočili v Trento vodji kolodvorske policije 51-letnemu Filippu Fottiju, in 44-letnemu policijskemu uradniku Edoardu Martiniju.

Ceprav je Foti že opravil svojo službo tistega dne, se je vendar čutil odgovornega in je zato sam odšel na vlak ter odnesel kovček. Martini pa tudi ni hotel pustiti svojega predpostavljene na cedilu samega. Dobrih dvajset minut je vodja kolodvorske policije prenašal kovček z enega mesta na drugo, kjer ne bi bilo ljudi, tako da ne bi bilo žrtve.

Končno ga je srečno prinesel do manjšega dvorišča, ki je za neko zgradbo brez oken in kjer je manjši vrtiček obkrožen z žično oviro.

Takrat pa je nastala žaloigra. Kovček je eksplodiral, pri čemer sta bila oba stražnika na mestu mrtva; razstrelivo ju je popolnoma razmesarilo.

Izvedenci pravijo, da je bilo v kovčku najmanj deset kilogramov najmočnejšega razstreliva. Verjetno, da so teroristi uporabili sistem urnega mehanizma, kar bi potrdilo mnenje, da so hoteli povzročiti pravi pokol. „Alpenexpress“ bi namreč v 23 minutah, kolikor je imel zamude, pripeljal do mejnega področja med pokrajino Trento in Verono in bi kovček eksplodiral v vlaku, polnem potnikov.

Posledice bombnega atentata na kolodvoru v Trentu pa sedaj že občutijo potniki, ki potujejo z vlakom iz Avstrije v Italijo. Italijansko notranje ministrstvo je odredilo na Brennerju najstrožjo preiskavo vse prtljage. Prvi mednarodni brzovlak, ki so ga natančno preiskali v noči od sobote na nedeljo, je moral namesto 23 minut po voznem redu, stati na brennerski postaji kar 70 minut. V nedeljo so vlake Italijani zadrževali do ene ure. Toda ne glede na te ukrepe, je ta teroristični napad v italijanski javnosti sprožil val ogorčenja ter zahteva od oblasti poostrenejšo gonjo napram Avstriji. Liberalni časopis „Corriere della Sera“ zahteva celo od Rima, naj bi pojačali moralni in politični pritisk na avstrijsko vlado, ne oziraje se, ali bi to škodovalo avstrijskemu ljudstvu.

Jugoslovanski veleposlanik sprejel slovenske predstavnike

Pretekli ponedeljek je sprejel v Celovcu novi jugoslovanski veleposlanik na Dunaju, g. Lazar Moiso, na razgovor predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentina Inzka in predsednika Zveze slovenskih organizacij dr. Francija Zwittera. Razgovoru sta prisostvovala tudi novi generalni konzul Jugoslavije v Celovcu, g. dipl. inž. Karmelo Budihna in konzul Željko Jeglič.

Atasi za novo vojno z Izraelom

Sirski državni predsednik Atasi je v svojem govoru po radiu in televiziji v nedeljo podčrtal najradikalnejšo smer svoje dežele v arabskem taboru. Od naprednejših arabskih držav je zahteval, da bi se strnile v enotno fronto proti Izraelu. Zveza: Egipt, Irak, Alžir in Sirija bi bila gotovo porok, da bi lahko zbrala dovolj vojakov in finančnih sredstev za novo vojno. Vse naprednejše arabske organizacije, naj bi se po besedah sirskega predsednika Atasija zbrale na skupni konferenci, ki bi izdelala enotni vojni načrt.

V vsakem mestu, vasi in na vsaki cesti Sirije bodo v najkrajšem času ustanovili obrambne odbore, da bi tako vse sirske ljudstvo vpoklicali v vojsko in pritegnili k delu. Po radiu je Atasi pozval arabska ljudstva, naj nadaljujejo borbo za prekinitve pošiljanja arabskega petroleja imperialističnim deželam ter za odstranitev tujih oporišč na vsem arabskem ozemlju.

Atasi je v nadaljevanju svojega govora poudaril, da so Združene države Amerike, Velika Britanija in Zahodna Nemčija neposredno odgovorne za oboroževanje Izraela in obtožil te države, da so spodbujale na napad s svojo politično in gospodarsko podporo.

● Na cesti Zagreb—Beograd pri Ivanjičgradu se je preteklo soboto pripetila strahovita prometna nesreča. Iz doslej še neznanih vzrokov je prišlo do trčenja angleškega avtobusa, v katerem se je skupina 32 angleških študentov vračala s prakse v Indiji, in tovornega žerjava. Žerjav je pri trčenju popolnoma uničil gornji del avtobusa in pri tem na mestu ubil 15 študentov in ranil 17. Potniki so bili namenjeni na Dunaj, kjer jih je čakalo letalo, s katerim bi se morali vrniti v domovino.

Preteklo soboto je bilo v Pekingju več uradnih sprejemov; pri enem izmed teh je Mao albansega vladnega voditelja Mehmeda Šehuja še posebno prisrčno sprejel.

Ujedljiva voščila iz Moskve

Kot je poročala časopisna agencija TASS, Sovjetska zveza ni poslala čestitk ob prazniku Maou, temveč kitajski komunistični partiji in mestnemu svetu. Poslanica je vsebovala dobre želje kitajskemu ljudstvu in komunistom Kitajske. Sovjetska zveza želi, da bi kitajsko ljudstvo premostilo vse težave, ki se mu sedaj postavljajo na poti ter da bi ohranilo in okrepilo vse pridobitve pri graditvi socializma.

V telegramu sovjetskega zunanjega ministra Andreja Gromika kitajskemu zunanjemu ministru Čen Jiju, tako poroča namreč TASS, je rečeno, da se je „ljudska revolucija na Kitajskem“ razvila samo pod neposrednim vplivom „ruske oktobrske revolucije“ in da je zmerom dobivala podporo od Sovjetske zveze in drugih revolucionarnih sil sveta.

UDELEŽITE SE

romanja k Mariji pri Gospe Sveti v „letu vere“

V nedeljo, dne 15. oktobra, se romarji zberejo ob 2. uri popoldne (14. uri) na dvorišču pri samostanu pod cerkvijo pri Gospe Sveti. Nato bo procesija v cerkev in sv. maša s pridigo. Verniki so vabljeni k sv. obhajilu. Sledi nagovor našega nadpastirja in pete litanijske z blagoslovom. Ob sklepu bo ob grobu škofa sv. Modesta skupna zahvala za milost sv. vere.

Ob 18. obletnici komunistične Kitajske

V Pekingju so v soboto, 30. septembra, in v nedeljo, 1. oktobra, z velikimi slovesnostmi praznovali 18. obletnico ustanovitve ljudske republike Kitajske, pri katerih se je 73-letni voditelj partije Mao Ce Tung zopet enkrat pokazal javnosti (zadnjič so ga videli v maju letos). Nasprotnik Mao Ce Tunga, državni predsednik Liu Šao Či, ki ga niso videli že od lanske jeseni, tokrat privrkat ni bil prisoten pri svečanostih. Razen Albanije, Romunije in Severnega Vietnama ni nobena druga komunistična dežela poslala svojih zastopnikov k prazniku v Peking.

Bratske neotesanosti

V nedeljo so izvedli v Pekingju množično prireditev, na kateri je okoli 500 tisoč ljudi

zweisprachigen Unterricht Abstand zu nehmen, da es sich nur um einen von etwa 100 Abc-Schützen handelt“.

Ne bomo navajali mest, v katerih je ta list hvalil nekdanj manjšinski šolski zakon iz leta 1959, izjave vidnih predstavnikov OVP v zvezi s tedanjo novo šolsko ureditvijo, zaenkrat bi poudarili le, da je minilo komaj osem let in že se rušijo temelji tudi sedanji šolski ureditvi. List govori o „ne-

navdušeno pozdravljajo Mao Ce Tunga. Ko je Maov „naslednik“ obrambni minister Lin Piao govoril in pri tem omenil, da ameriški imperialisti in sovjetski revizionisti zama upajo na neko spremembo na Kitajskem, so diplomati skoraj vseh komunističnih držav zapustili slovesnost.

Slično se je zgodilo, ko je ministrski predsednik Ču En Laj ob koncu tedna na sprejemu na čast severnovietnamskega zastopstva ostro napadel v svojem govoru Sovjetsko zvezo, njene politike pa ožigosal kot „umazane revizioniste“. Vsi diplomati držav vzhodnega bloka, z izjemo Romunije, Severnega Vietnama in Albanije, so nato demonstrativno zapustili slavnostno dvorano.

srečnih formulacijah zakona“, kar smo že vedno trdili, vendar ne tako, da bi se Slovincem odvzelo še to, kar imajo, temveč da bi zakon ob sodelovanju z manjšino vseboval določbe, ki bi zagotovile manjšini uspešen in neoviran razvoj tudi na ljudskošolskem področju. Ta možnost danes ni dana, ker se takó na starše kot na otroke še vedno izvaja močan pritisk. To je ponovno dokazal velikovski slučaj!

Politični teden

Po svetu . . .

2. REDNO ZASEDANJE GLAVNE SKUPŠČINE ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Kot je naš list poročal, se je pred kratkim začelo v New Yorku zasedanje glavne skupščine Organizacije združenih narodov. Povedali smo tudi, da je bil izvoljen za novega predsednika letošnjega zasedanja romunski zunanji minister Corneliu Manescu. To je v zgodovini Združenih narodov prvič, da je predsednik glavne skupščine zastopnik kake komunistične države. Dalje so izvolili predsednike sedmih stalnih odborov ter sedemnajst Manescovih namestnikov.

Novi predsednik zasedanja glavne skupščine Corneliu Manescu je v svojem nastopnem, uvodnem govoru pozval države, naj ustavijo vietnamsko vojno in najdejo trajno rešitev za krizo na Srednjem vzhodu.

Razprava pa se je začela z govori zastopnikov različnih držav. Zanimanje je seveda bilo za govora obeh svetovnih velesil: Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze.

Splošna debata v glavni skupščini Združenih narodov se je začela z govorom brazilskega delegata (21. 9.). Poudaril je, da so velike neenakosti na svetu vir negotovosti, nezadovoljstva in strahu, kar skupno z jedrsko oboroževalno tekmo predstavlja veliko nevarnost za mir.

ZDA POZIVAJO VSE DRŽAVE, NAJ POMAGAJO VAROVATI MIR

Sledil mu je ameriški zastopnik Goldberg, ki je velik del svojega spravljenega govora posvetil vojni v Vietnamu. Dejal je, da bodo ZDA „upoštevale vse predloge, ki jih bodo postavile članice OZN“, in je dodal, da je po mnenju njegove vlade potrebno končati spopad s politično rešitvijo v čim krajšem času. Trdil je, da Združene ameriške države ne iščejo vsiljenja vojaške rešitve „Severnemu Vietnamu in njegovim zaveznikom“, toda hkrati „ne bodo dovolile Severnemu Vietnamu, da vsili vojaško rešitev jugu“. Goldberg je nato izjavil, da Amerika še dalje išče aktivno udeležbo Združenih narodov pri iskanju miru v Vietnamu, in je dodal: „Danes, kljub preteklim razočaranjem, ponavljam naš poziv vsem članicam Združenih narodov, individualno in kolektivno, naj sprejmejo obveznost, ki izhaja iz listine Združenih narodov, ter naj zlasti svoj vpliv, da se z mirnimi sredstvi konča spopad v Vietnamu.“

Goldberg je nadalje dejal, da so ZDA pripravljene na konferenco v Ženevi ali kjer koli in „vsak trenutek“, ter je nadaljeval, da bi morda olajšala začetek pogajanj ali diskusije poprejšnja „vzajemna vojaška zmernost, popustitev spopada s formalno ustavitvijo ognja ali brez nje“. „Pripravljeni smo“, je dejal, „iti tudi po tej poti. Toda ne bo nobene spremembe v odločenosti ZDA, da pomagajo Južnemu Vietnamu, da določi svojo prihodnost mirno in prost pred zunanjimi silami.“

Goldberg je omenil izjave U Tanta in drugih osebnosti, da bi Hanoi začel pogajanja, če bi ZDA ustavile bombardiranje. Trdil je, da so severni Vietnamci javno izjavili samo, da „bi se lahko začela“ pogajanja, če bi se ustavilo bombardiranje. „Nihče, niti tiste vlade, ki so med najožjimi prijatelji Hanoja, ni do danes formalno izjavil, da se bodo začela pogajanja, če se bo bombardiranje ustavilo.“ Rekel je, da je ameriška vlada iskala tako zagotovilo naravnost v Hanoju toda brez uspeha.

Zatem je Goldberg vprašal za „pojasnila“ glede naslednjega: „Ali Severni Vietnam misli, da bi ustavitev bombardiranja lahko ali morala pripeljati do edinega rezultata, ki bi bil začetek pogajanj ali diskusije v pogojih, ki ne bi bili v škodo nobene strani? Kako bodo vlade, ki podpirajo Hanoi, uporabljale svoj vpliv in svojo moč, da usmerijo spopad k mirni rešitvi, če bi mi storili prvi korak in ukazali ustavitve bombardiranja?“ Goldberg je dejal, da bi „konstruktivni odgovori na ta vprašanja pomagali pri iskanju miru.“

Dejal je nato, da se ZDA v celoti strinjajo, da morajo biti ženevski sporazumi iz leta 1954 in 1962 podlaga vsaki rešitvi, in je dodal: „Strinjamo se o naslednjih točkah, ki jih predvidevajo ženevski sporazumi:“

● Popolna ustavitve ognja in umik vsega oboroženega osebja v Severnem in Južnem Vietnamu ob določenem datumu.

● V Severnem in Južnem Vietnamu ne bodo smele biti niti oborožene enote niti vojaška oporišča z izjemo tistih, ki so pod nadzorstvom svojih vlad. To bo pomenilo umik ali demobilizacijo vseh tujih čet in tujega vojaškega osebja iz Južnega Vietnama, in takoj, ko bo mogoče, evakuacijo vojaških oporišč v prej določenem času.

● Popolno spoštovanje mednarodnih meja držav, ki mejijo s Severnim in Južnim Vietnamom, kakor tudi demarkacijske črte in demilitariziranega področja med Severnim in Južnim Vietnamom.

● Prebivalstvo Severnega in Južnega Vietnama naj mirno reši vprašanje združitve brez zunanjega vmešavanja.

● Mednarodni mehanizem naj nadzoruje izvajanje vseh omenjenih točk.“

Goldberg je nato izjavil, da je podal svojo izjavo „v upanju, da bo mogoče doseči rešitev na podlagi načel ženevskih sporazumov in mehanizmov, ki so ga ti ustvarili“. Dejal je, da bi morali znova sklicati ženevsko konferenco, „katere bi se lahko primerno

SLIKA: Ameriški zunanji minister Dean Rusk (na levi) in sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko sta tri ure razpravljala v hotelu Waldorf-Astoria v New Yorku o Srednjem vzhodu, razorožitvenem problemu in o pogodbi o neširjenju atomskega orožja. Zanimivo je bilo, da oba zunanja ministra nista načela vietnamskega vprašanja.

udeležile vse prizadete strani“. Dejal je dalje, da „kljub preteklemu razočaranju ne bodo ZDA štedile z napori za konec vojne. Mi v ZDA smo pripravljeni potruditi se in vztrajati pri iskanju in premagovanju vseh ovir, ki se postavljajo proti rešitvi.“

Izrazil je nato upanje, da bo med sedanjim zasedanjem predložen načrt pogodbe proti širjenju jedrskega orožja vključno z določbo o nadzorstvu, ki naj bo vsem sprejemljivo. Pripomnil je: „Če nas je ponovna proučitev našega strateškega stališča in naše varnosti zlasti proti nevarnosti kitajskega raketnega napada prisilila, da pripravimo omejen sistem protiraketnih izstrelkov, ne sme nobena jedrska ali nejedrska država misliti, da je s tem ogrožena njena varnost. Nasprotno, varnost mnogih držav bo okrepe-

ljena zaradi tega, ker bodo Združene ameriške države lahko bolj odgovorile državam, ki bodo ogrožene zaradi jedrskega izsiljevanja, ter prevzele svojo mednarodno obrambno odgovornost.“

GROMIKO OPOZARJA ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Naslednji dan (22. 9.) je bil glavni govornik sovjetski zunanji minister Gromiko, ki je svaril Združene države Amerike, da bi lahko njene vojaške akcije vsak trenutek potegnile v vietnamsko vojno še druge države, kar bi moglo imeti za posledico razširitev na druga področja. Gromiko je v svojem govoru očital Združenim ameriškim državam, da poskušajo svet preslepiti s svojimi mirovnimi besedami. Goldbergov mirovni poziv ne vsebuje nič novega. Jasno je, da nimajo Združene države Amerike namena, oditi iz Vietnama. Združene ameriške države začnajo od časa do časa, včasih iz notranjih, včasih pa iz zunanjih razlogov „mirovno ofenzivo“ in pošiljajo odposlance v razne prestolnice ter usmerjajo tisk. Toda vsakokrat se pobuda izkaže kot „milni mehurček“.

Vsaka država, ki hoče res prispevati koncu vojne, se mora zavedati, da se v Vietnamu

mu ne more povrniti mir drugače nego z umikom napadalca; delne obtožbe in polglasno pozivanje je lahko samo nevarno. Zaradi tega morajo narodi, vstevši ameriški ljudstvo, na vsem svetu in tudi v Združenih narodih videti okoli napadalca zid moralne in politične izolacije.

Na koncu je izjavil, da so Združene države Amerike šle z orožjem v oddaljeno deželo, da vsilijo neki red in da utopijo v krvi težnje vietnamskega ljudstva po miru in neodvisnosti. Sovjetska zveza bo skupno s komunističnimi državami dajala vietnamskemu ljudstvu vso mogočo pomoč, da odbije napad. Sovjetska zveza v celoti podpira stališče severnovietnamske vlade in narodnoosvobodilne fronte, ki je edina prava predstavica južnovietnamskega ljudstva.

. . . in pri nas v Avstriji

NOVOSTI V AVSTRIJSKEM RADIU

S 1. oktobrom smo avstrijski radijski poslušalci dobili tri skoraj popolnoma nove programe.

V stvarnem in izbranem govoru je novi radijski direktor dr. Alfred Hartner pojasnil zbranim novinarjem novi program, ki ga je v sodelovanju s svojimi radijskimi izvedenci izdelal, tako da pomeni to za poslušalce „pristo radijsko renesanso“ (predporod). Po šestmesečnem intenzivnem delu smo dobili 1. oktobra novo razdelitev programov.

Radijsko vodstvo se je tokrat osvobodilo mešanih programov in slušajo odsele trem čisto različnim smerem radijskega okusa.

● I. avstrijski program (prej II.) je močno zahteven in predstavlja hkrati vizitko kulturne ravni države.

● Deželni program (prej I.) bodo oblikovali odsele v deželnih radijskih študijih. Ta bo izrazil avstrijski program.

● III. avstrijski program (prej prav tako III.) je glasbeni program, ki naj služi razvedrilu in je prirejen mladinskemu okusu. Seveda pa je tega možno poslušati samo na ultrakratkih valovih (UHW). K temu je direktor dr. Alfred Hartner pripomnil, da ima 85 odstotkov avstrijskih radijskih poslušalcev možnost poslušati ta program.

Vsi trije radijski programi se bodo ozirali na televizijski program, to se pravi z drugimi besedami, da v radiu ne bodo oddajali kake igre, če bo bo na televizijskem ekranu.

Seveda bodo imeli poslušalci v začetku težave z novo radijsko ureditvijo, ker se morajo polagoma navaditi na velike časovne premike. Prav zatgadelj pa bodo dajali v radiu napovedovalci navodila za boljšo orientacijo.

Sistem teh treh novih radijskih programov so izdelali po načinu škatle s kockami. Pri aktualnih prilikah bodo lahko brez velikih programskih premikov posamezne oddaje izvzeli — oddajali jih bodo ob drugem času tako, da ob koncu oddaje ne bo nobenega programskega premikanja.

Ljubljene radijskega direktorja pa je III. program, ki je v celotni zamisli bolj oddaja za mladino. S tem ni rečeno, da pri tej oddaji tudi starejša generacija ne bi našla nekaj zase.

Oddaja „Pozdrav na te“, se imenuje sedaj oddaja „Po željah poslušalcev“, v katero so vključeni tudi pozdravi.

Oddaja „Avtomobilisti na poti“ — v ostalem nič več iz gostilniške dvorane AEZ — bo postala prava oddaja za avtomobiliste: v ponedeljek, torek, četrtek in petek bo pri-

SLOVENC

doma in po svetu

Trboveljski »Slavček« v Bolgariji

Pred kratkim se je vrnilo z gostovanja po Bolgariji 65 pevcev mešanega zbora „Slavček“ iz Trbovelj. Deset dni so bili gostje rudarskega zbora „Temeljko Nenkov“ iz Pernika, ki je bil lani na obisku v Trbovljah. Trboveljski pevci, ki imajo trdne stike s pevci rudarskega Pernika že več kot 30 let, so tamkaj priredili štiri koncerte. Pod vodstvom Tomislava Šopova je zbor pripravil za gostovanje spored pesmi slovenskih skladateljev.

Trboveljski „Slavček“ je posebno zaslovel v prejšnji Jugoslaviji pod pevovodjo Avgusta Šuligoja.

Žarko Petan v italijanščini

Pri založbi Orso Maggiore v Abano Terme je izšla v italijanskem prevodu Vide Šturmove knjižica satiričnih maksim Žarka Petana pod naslovom: „Le mie Massime“. Italijani so slovenskega avtorja založili v povezavi z nagrado, ki jo je dobil na predzadnjem festivalu satire v tem kraju. Prihodnje leto pa nameravajo izdati še prevod Petanovih humoresk.

Toronto v Kanadi

Člani folklorne skupine Nagelj — 24 deklet in 6 fantov v starosti 10 do 22 let — iz slovenske fars Marije Pomagaj v Torontu, je nastopilo nedavno v okviru Ontarijskega dne v gledališču na prostem Place of Nations na svetovni razstavi v Montrealu. Slovenska narodna skupina je pod vodstvom Cirila Soršaka nastopila dvakrat z rajalnimi točkami na slovenske melodije in v slovenskih narodnih nošah. Poleg Slovencev je v okviru Ontarijskega dne nastopalo še 21 drugih narodnosti.

Slovenska speleološka odprava v karpatski kras

Člani inštituta za raziskovanje krasa SAZU (Slovenska akademija znanosti in umetnosti) iz Postojne: R. Gospodarič, dr. P. Habič, dr. F. Habe, dr. B. Sket kot zunanji sodelavci in A. Vadrjal so pred kratkim za 14 dni odpotovali v Romunijo, kjer raziskujejo jame in brezna. Slovenska prva tovrstna znanstvena raziskovalna ekspedicija je gost Romunske akademije znanosti. Ekipa skupaj z romunskimi speleologi raziskuje v Južnih Karpatih v bližini Djerdapa, pregleduje pa tudi nekaj najbolj znanih kraških objektov v tej deželi (10 kilometrov dolgo jamo Topolnico in ledeno jamo Scarisoaio v Centralnih Karpatih, kjer je ohranjen 3000 let star ledenik). Po romunskem bodo speleologi obiskali še madžarski, češkoslovaški in poljski del Karpatskega krasa ter se nato čez Avstrijo vrnili domov. Naši speleologi bodo tudi predavali o slovenskem krasu.

Inž. Albert Struna na strokovni konferenci v ČSSR

Rektor ljubljanske univerze prof. inž. Albert Struna se je udeležil mednarodne konference o vodnih turbinah v Marianskih Laznih v Češkoslovaški. Na povabilo je pristal kot redni profesor za vodne stroje na ljubljanski fakulteti za strojništvo in kot tehnični svetovalec Litostroja. Konferenca je bila od 20. do 24. septembra.

rejena v studiu, v sredo jo bodo oddajali iz kake avstrijske vojašnice, v soboto in nedeljo pa jo bodo oddajali javno. Potovalnih skupin, ki smo jih doslej zaznavali pri tej oddaji z glasnim, veselim vpitjem, ne bo več. Štirje stari preizkušeni napovedovalci te priljubljene oddaje bodo še nadalje sodelovali, pomagali pa jim bodo napovedovalci iz posameznih deželnih oddajnikov.

Uganke in igre raznih quizov so odpravili; zaenkrat vodstvo ne misli, da bi jih ponovno uvedli. Tudi kabaretistično oddajo so odpravili, ker je po mnenju doktorja Hartnerja premalo avtorjev za to.

Oddaja „glavni uredniki diskutirajo“, ostane, samo, da bodo teme že nekaj časa pred oddajo določene in strokovno urejene.

O važnih oddajah še niso nič govorili; oddaja zveznega kanclerja in deželnih glavarjev še ni natančno določena, kajti to odločita glavni upravnik radia in televizije Gerd Bacher.

Zlasti priljubljena naj bi postala „Discparada“ v III. avstrijskem radijskem programu. Tu gre za pristno federalistično oddajo, kajti vsi deželni oddajniki so pozvani, da imenujejo svoje šlagerje, katere bodo igrali, na koncu oddaje pa bodo zavrteli najbolj priljubljene šlagerje tedna. Na določeno nedeljo pa bodo to „Discparado“ razširili tako, da bodo sodelovali trije državni oddajniki, in sicer: Švica, Posarje (evropski oddajnik) in Avstrija seveda. Oddajo bo vodila Marianne Koch. Pri eni izmed teh oddaj bo sodeloval tudi prekanjeni Guido Baumann.

Po radijskem zakonu so sedaj tudi deželni študiji vključeni, da krepkeje sodelujejo, vendar so tehnične možnosti tu omejene.

UMETNIŠKA RAVEN ZBOROV V GORICI:

Mednarodno tekmovanje pevskih zborov „Seghizzi“

Obiskovalec, ki se je udeležil mednarodnega pevskega tekmovanja „Seghizzi“ v Gorici, nam je povedal nekaj vtisov o tem izrednem glasbenem dogodku.

Kdaj je bilo to mednarodno pevsko tekmovanje?

To je bilo že šesto mednarodno tekmovanje pevskih zborov v organizaciji pevskega društva „C. A. Seghizzi“ in pod pokroviteljstvom pokrajinske turistične ustanove goriške občine in dežele Furlanije-Juljske krajine in Pro Loco. Pevsko tekmovanje se je vršilo minulo soboto in nedeljo.

Zakaj se imenuje tekmovanje „Seghizzi“?

Tekmovanje se imenuje po goriškem glasbeniku C. A. Seghizzi. Ta je prišel na idealno misel vsako leto prirejati v Gorici pevška tekmovanja iz različnih dežel, ki naj bi služilo zblíževanju, spoznavanju in razumevanju med ljudmi različnih narodov, jezikov in kultur, vidimo torej, da ima tekmovanje velik moralno-vzgojni pomen.

Kateri zbori so peli na tem tekmovanju?

Medtem ko so prejšnja leta nastopali izključno italijanski, avstrijski in jugoslovanski zbori, se je tem letos pridružil še češki zbor; za prihodnje leto pa so se že najavili bolgarski, madžarski in nizozemski zbori.

Kdo je bil v razsodišču pevskega tekmovanja?

Razsodišče šestega mednarodnega tekmovanja pevskih zborov so sestavljali glasbeniki Italije, Avstrije in Jugoslavije: predsednik prof. Rodolfo Lipizer iz Gorice, člani pa so bili: prof. Giulio Viozzi iz Trsta, prof. Bruno Coltra iz Padove, ravnatelj celovškega konservatorija, prof. Norbert Artner, iz Ljubljane pa skladatelj prof. Radovan Gobec.

Kakšno je bilo tekmovanje prvi dan in kdo je bil zmagovalec?

V soboto so nastopali mešani, moški in ženski zbori v polifonski skupini. Šele pozno ponoči se je zaključil prvi del pevskih nastopov v znamenju velikega uspeha mešanega češkega in ženskega pevskega zbora „Kühnův Smiseni Sbor“ iz Prage in pa italijanskega moškega zbora „Ernes Grion“ iz Tržiča (Monfalcone). S tesno prednostjo pred slovenskim moškim zborom „Vasilij Mirk“ s Proseka-Kontovela. Lepo se je uvrstil slovenski akademski pevski mešani zbor „Tone Tomšič“, in sicer na drugo mesto, medtem ko je pripadlo tretje mesto hrvaškemu mešanemu zboru „Moša Pijada“ iz Zagreba.

Tu moramo omeniti, da je bila v mešani kategoriji izredno močna konkurenca, saj se je predstavilo kar osem zborov. In prav v tej je bil slovenski mešani zbor iz Trsta „Jacobus Gallus“, ki je, če izvezemo prvi in drugi uvrščeni praški in ljubljanski zbor, enakovreden ostalim najboljšim, ki so se zvrstili od tretjega do šestega mesta, medtem ko sta bila zbor iz Avstrije „Volksliedchor“ (St. Vid ob Glini) in Italije („Santa Maria Maggiore“ iz Trsta) slabša.

Kako je pel prvuvrščeni češki zbor?

Vedeli smo že, da ima zborovsko petje na Češkem veliko tradicijo; treba si je samo poklicati v spomin predvojni znameniti zbor „Moravskih učiteljev“, pa nam bo postalo takoj jasno, kaj znajo tam zbori. Z velikim zanimanjem smo poslušali številčno in glasovno močan mešani zbor, ki je vse skladbe, posebno pa obe v prosti izbiri, podal izredno dinamično ter zvočno tako ubrano, da se je srce kar topilo v doživetju.

Vi ste poslušali tudi drugi del tekmovanja v folklorni skupini, ki je bil v nedeljo?

Seveda, kako tudi ne, kajti ravno folklorno petje je širše in množicam najbolj priljubljeno: kdo se ne bi navdušil nad lepo zapeto narodno pesmijo? Že takoj v začetku moramo reči, da sta ponovno pobrala vse lovorike mešana zbora „Tone Tomšič“ (prvo mesto) in „Kühnův Smiseni Sbor“ (drugi), ki sta še enkrat potrdila visoko raven zborovskega petja in pevske šole slovenskih narodov. Oba zbora sta bila v mešanem, češki tudi v ženskem zboru, brez enakovrednih tekmecev, akoravno je tudi raven vseh ostalih nastopajočih bila letos višja od lanske. To pa najbolj zgovorno kaže kvaliteten razvoj tega pevskega tekmovanja v Gorici.

Kaj menite o uspehih slovenskih zborov?

Uspeh slovenskih pevskih zborov je bil na letošnjem tekmovanju nadvse časten. Če naj kot zbor, ki deluje v posebno ugodnih pogojih in z možnostjo široke izbire glasovnega materiala, izvezemo zbor „Tone Tomšič“, katerega kvaliteta sega v najvišji zborovski razred in ki je danes gotovo najbolj reprezentativen slovenski mešani zbor, smo lahko tudi z uspehi naših zamejskih zborov zadovoljni, zlasti še, če upoštevamo, da je

bila konkurenca močnejša kot prejšnja leta ter da je bila tudi izenačenost zborov velika. Drugo mesto zbora „Vasilij Mirk“ v konkurenci moških zborov v polifonski skupini, še bolj pa četrto mesto v folklori, je vsekakor uspeh, saj je delil tretje in četrto mesto z avstrijskim zborom „Volksliedchor“ iz St. Vida ob Glini z enakim številom točk. Prav tako pomemben je uspeh zbora „Jacobus Gallus“ iz Trsta v folklorni skupini, kjer so se pred njim uvrstili samo ljubljanski, praški in zagrebški zbor.

In na koncu bi vas prosil še za eno pojasnilo. Kako sodite o takih tekmovanjih zborovskih prirediteljev?

Prepričan sem, da so taka tekmovanja za resne zборе koristna. Ker se zavedajo, da gre za merjenje sposobnosti, so priprave pevcev bolj intenzivne, saj tudi bolj občutijo odgovornost, ki jo sprejemajo pred javnostjo in pred samim seboj. Nastopi na revijah so često površni, tekmovalni nastopi pa so neka vrsta športa, ko se zavestno uveljavlja tudi športni tekmovalni duh. To pa ni vse in niti ni glavno. Glavno je, da se na takih tekmovanjih, kjer se običajno zbirajo samo zbori na višji kvalitetni ravni, lahko človek zmerom kaj nauči, zmerom kaj pridobi in zborom je to lahko samo v korist. Zato menim, da bi se člani tistih pevskih zborov, ki za taka tekmovanja morda niso zreli, morali v čim večjem številu udeležiti teh tekmovanj kot poslušalci, kar bi jim prav gotovo koristilo.

Odkritje spominske plošče pisatelju Ivanu Preglju

V Mostu ob Soči ali nekdanji Sv. Luciji so pred kratkim odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši pisatelja Ivana Preglja.

Pobudo za odkritje plošče je dal klub starih goriških študentov, s predsednikom Francem Gorkičem iz Vrtojbe na čelu, člani pa so številni nekdanji študentje srednjih šol v Gorici pod avstro-ogrsko monarhijo. Pri njeni uresničitvi pa mu je pomagalo tudi Turistično društvo Most na Soči. Klub starih goriških študentov ima nalogo, da se da priznanje raznim zaslužnim kulturnim in političnim močim, ki so izšli iz srednjih šol v Gorici. Med njimi je v prvi vrsti najbolj zaslužen vprav pisatelj Ivan Pregelj.

Lik pisatelja Ivana Preglja je z lepimi besedami in globokimi mislimi orisal tajnik društva književnikov Slovenije Saša Vuga, doma iz Mosta na Soči. Vuga je dejal, da so odkrili spominsko ploščo na pročelju hiše, kjer se je rodil eden najvidnejših slovenskih pisateljev, pesnik, dramatik in kritik, profesor slavistike in germanistike dr. Ivan Pregelj.

V petdesetih letih mu je bolezen potegnila pero iz rok — kolikšna škoda za slovensko besedo, ki je ravno v tem času dobra ujela korak s svetom na severno, na južno, na jutranjo in na večerno stran. Govornik je označil Preglja za klasika slovenskega impresionizma, za prvo literarno osebnost prvega desetletja po prvi svetovni vojni. Razvil se je v intelektualca evropskega profila, opeval je svojo Tolminsko, ki je na mah postala tako rekoč modna pokrajina v naši književnosti.

Ivan Pregelj je izrazil katoliški pisatelj v tem smislu, da mu je bila vera s svojimi resnicami, posebno še z naukom o milosti in grehu močno gibalo pri njegovem literarnem ustvarjanju.

Pregelj je spisal celo vrsto romanov in povesti: Plebanus Joanes, Tolminci, Stefan Golja, Zgodbe zdravnika Muznika, Otroci sonca so samo nekatere med njimi.

Pregelj se je rad spominjal svojih krajev in ljudi, zaljubljen je bil vanje, opisoval jih je v svojih romanih in pesmih. Njegova

misel pa se pogostoma spreha tudi po Beneški Sloveniji in še najčešče po Gorici, kjer je študiral in svoja znanstva opisal v zanimivi knjigi, ki jo bo vsak Goričan vzel rade volje v roko.

Spominsko ploščo so izročili v varstvo Alojzu Kogoju, ki sedaj stanuje v Pregljevi rojstni hiši. Vanjo so vklesani naslednji verzi:

*Vse pesmi moje tebe pojo,
vse misli moje k tebi gredo,
vse solze moje k tebi teko — o domovina!*

Sledi pa jim naslednje besedilo: Slovenski pesnik in pisatelj, veliki glasnik tolminske preteklosti dr. Ivan Pregelj, rojen v tej hiši 27. oktobra 1883, umrl v Ljubljani 30. januarja 1960. Klub starih goriških študentov — Turistično društvo Most na Soči — 1967.

Program odkritja plošče so dopolnile pevске in recitacijske točke. Prvak Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane Janez Rohaček je deklamiral „Od Gorice do Tolmina“, po nekaj pesmi pa sta zapela Goriški oktet in pevski zbor iz Kromberka.

Hči slovenske matere - poslanka v Braziliji

V brazilskem mestu Sao Paulo, ki ima 5 in pol milijona prebivalcev, živi ogromno priseljencev vseh narodnosti. Ukrajinci so ustanovili Ukrajinsko-brazilsko zvezo in za predsednico izbrali državno poslanko gospo Dulce Salles Cunha Braga. Predsednica je 7. septembra letos na dan prevzema predsedstva Zveze pred številnim izbranim občinstvom obeh narodnosti v dolgem govoru poudarjala, da je hči slovenske matere, ki je prišla iz Slovenije. Dejala je, da so jo izbrali pač zato na tako mesto, ker se v njej pretaka slovenska kri in se v njej srečavata slovenska in brazilska kri. Gospa poslanka je izvrstna govornica. Nastopa na televiziji. Je praktična katoličanka. Pomaga cerkvam in revežem. Prej je bila občinska odbornica in je za to mesto dobila največ glasov. V mestnem svetu je predložila 60 zakonskih osnutkov in stavila nad 1000 predlogov. Tudi za državno poslanko je dobila izredno veliko glasov. Po poklicu je profesorica latinskih jezikov in literature in se udeležuje v najvišjih krogih. Po njej je slovensko ime znano v Sao Paulo.

Pri slavnosti so bili navzoči tudi pravoslavni popi, ki so pripovedovali, da se tudi v Ukrajini neka reka in mesto imenujeta Soča, kar kaže, odkod so prišli tisti, ki so dali slovenski Soči ime. Ob isti priliki se je govorilo tudi o ukrajinsko-slovenski univerzi v Buenos Airesu. Prebrani so bili telegrami najuglednejših ukrajinskih osebnosti in ustanov iz Evrope in Amerike. Celo hči lužiško-srbskega pisatelja Kafke je čestitala iz Severne Amerike. Uradni naslov Zveze je Uniao Ueriano Brasileira, C. P. 7944, Sao Paulo, S. P., Brasil.

L. C.

Sodobni kulturni

portret

Provansalska poezija

Provansalci, ki jih je okoli 13 milijonov, delijo usodo drugih manjših narodov, katerih pesniki pišejo v še manj znanih jezikih in katerih delo si le s težavo utira pot v svet. Neupravičeno je sodobna provansalska literatura manj znana ne le v svetu, temveč celo v Franciji sami.

Veliki pesnik Provance Alphonse Daudet iz Nimesa je odkril svetu lepoto ožje domovine in njene ljudi z deli, spisanimi v francoščini. Vendar se je provansalski genij še popolneje izrazil v delih Theodora Aubanela, Josepha Roumanilla in drugih, predvsem pa v poeziji Nobelovega nagajenca Frederica Mistrala, znamenitega pesnika „Mirelbe“, „Calendala“ in „Pesnitve o Rodanu“. Njegovo ime, delo in priznanje so nemara činitelji, ki omogočajo, da se za njim živeči provansalski pesniki lažjega srca odločajo na razpotju, ali pisati v francoščini, jeziku, ki „več nese“, ali pesnikovati v rodnem jeziku, ki ga uradno nemalo krat še vedno skušajo potisniti na raven narečja ali folklorne posebnosti.

Za sodobne provansalske pesnike, med katerimi srečamo nekaj prav pomembnih imen, je značilna trdna zavest o njihovi jezikovni pripadnosti, iskanje poti do enotnosti jezika, praktično pa omahovanje med izražanjem v francoščini ali v enem od provansalskih narečij. Večina jih piše v languedoškem. Pri tem je mlajši rod videti odločnejši, da na začetni poti vztraja do konca, čeprav se zaveda, da ga pred popolnim priznanjem enakopravnosti provansalsčine s francoščino čakajo še hude preizkušnje.

Imena nekaj pomembnejših pesnikov naj zaokrožijo bežen pogled na provansalsko poezijo:

Allier Max, rojen 1912. Pred vojno novinar v Parizu, nato borec odporneškega gibanja, zdaj novinar v Languedocu. Izdal je zbirko pesmi v francoščini „Visages“ in pesniško zbirko v languedoškem narečju „A la raja dau temps“.

Bayle Louis, rojen 1907. Profesor književnosti. Od leta 1926 živi v Maroku. Pesniške zbirke v provansalsčini: „Alba“, „Conte de la mar e dis Isclo“ (Mistralova nagrada!), „Rimo pauro“. Piše tudi v francoščini in prevaja v ta jezik.

Bonnel Emilo, rojen 1915. Diplomirani iz književnosti. Uslužbenec zavoda za zgodovinske spomenike. Leta 1954 je dobil Mistralovo nagrado za pesniško zbirko „Coulour d'Ombro e de Pan“.

Camproux Charles, rojen 1908. Profesor na filozofski fakulteti univerze v Montpelieru. Pesniške zbirke: „Poemas sens poesia“, „Bestiari in Poemas de la Resistencia“.

Dibon Enrieto, rojena 1902. Arhivarka Mediteranskega inštituta v Avignonu. Pesniške zbirke „Lou Rebat d'un Soungue“, „La Flour e la Nieu“.

Jouveau Reinie, rojen 1906. Profesor italijanščine v Aixu en Provence. Pesmi, novele, komedije so izhajale po raznih provansalskih revijah.

Lafon Robert, rojen 1923. Pesnik, prozaist in kritik. Generalni tajnik za okcitanske študije, kasneje predsednik tega inštituta in glavni urednik revije „Oc“ od leta 1957. Pesniške zbirke: „Paraulas au vielh silenci“, „Dire“, „La frucha di tres aubas“. Novela: „Vida de Joan Larsingha“.

Lagarde Pierre, rojen 1920. Profesor španščine. Pesniški zbirki: „Espera del jorn“, „La Fugida“.

Millet Peire, rojen 1913. Srednješolski profesor. Sprva pisal predvsem v francoščini, po letu 1948 se je preusmeril na provansalsko poezijo, za katero je dobil več nagrad. Dela: „La Draio“, „I raro de l'Estieu“ (Mistralova nagrada!), „Dialogue d'Orphee et d'Eurydice“ (v francoščini).

Reboul Georges, rojen 1901. Ustanovitelj in duša provansalske skupine „lou Calen“, ki se posveča provansalski folklori in gledališču. Sodelavec mnogih provansalskih, katalonskih in francoskih revij. Dela: „Senso relambi“, „Terraire nou“.

Rouquette Yves, rojen 1936. Objavil pesniški zbirki „L'escriveire public“, „Lo mal de la Terra“. Potlej se je posvetil pisanju proze, predvsem novel.

Rouquette Max, rojen 1908. Pesnik, prozaist, dramatik. Piše v languedoškem narečju in francoščini. Predsednik provansalskega PEN-kluba.

ANGLEŠKI KIPAR O SLOVENJGRAŠKI LIKOVNI RAZSTAVI

Angleški kipar John Skelton, ki je lani proti koncu leta dva in pol meseca izdeloval svoj kip za mednarodno razstavo „Mir, humanost in prijateljstvo med narodi“, je organizatorjem razstave poslal letno poročilo Kraljevske družbe britanskih kiparjev 1966/67 (The Royal Society of British Sculptors 1966/67). V tem poročilu je objavljen tudi obširen prispevek, v katerem John Skelton piše o svojem bivanju in delu v Slovenjem Gradcu. Poudarja izredno spodbudno kulturno vzdušje v malem mestu, ki svoja prizadevanja uresničuje v veliki novi galeriji in z omenjeno svetovno razstavo pod pokroviteljstvom Organizacije združenih narodov.

Ob zaključku z zadovoljstvom ugotavlja, da je imel tudi nalogo posredovati Mooru listino o častnem meščanstvu Slovenjegrada. V poročilu je na častnem mestu objavljena tudi velika fotografija hrastovega kipa „Čudež stvarjenja“, to je kipa, ki ga je Skelton naredil v Slovenjem Gradcu.

Spremembe v Alojzijevešču v Gorici

V vzgojnem zavodu Alojzijevešču v Gorici se je zamenjalo dosedanje vodstvo. G. Janez Eržen, ki je vodil zavod 20 let od septembra 1947, je odstopil in bo prevzel drugo službo. Na njegovo mesto je stopil msgr. Franc Močnik, ki bo novi ravnatelj Alojzijevešča. Da bi mogel bolje vsiti svojo nalogo, bo msgr. Močnik prenehal s poučevanjem na slovenski gimnaziji-liceju, kjer je poučeval matematiko in fiziko od leta 1947.

LETNA LIKOVNA RAZSTAVA

Umetniško društvo za Koroško v Celovcu je odprlo v sredo, 4. oktobra, v Umetniškem domu svojo letno likovno razstavo. Razstava bo odprta do 22. oktobra, in sicer dnevno od 9. do 11. ure in od 15. do 18. ure.

KOROŠCI!

Ali že imate knjigo Škof Rožman? Knjiga Vam opisuje koroškega rojaka, kako je ljubil našo zemljo, naša polja, našega kmečkega človeka na Koroškem. Če je še nimate, jo naročite v Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

Knjiga je tiskana na lepem papirju z več slikami. Stane vezana v platno 100.— šil.; broširana pa 80.— šil.

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU
Viktringer Ring 26
9020 Klagenfurt

ZA TISKOVNI SKLAD

„Našega tednika“ so darovali:

Marko Trampuš, Dob, 100.— šil.; Osredkar Frank, Toronto, 3.20 dol.; Kastelic J., Toronto, 2.— dol.; č. g. Kanauf Pavel, Kapla, 60.— šil.; Hutter Matilda, Globasnica, 50.— Boštjančič Oswald, Beljak, 30.— šil.; č. g. Thurner E., Grebinj, 24.— šil.; Janez Lesjak, Globasnica, 25.— šil.

Po 20.— šil.: Lotrič Margareta, Zelenza Kapla; Stuler Johan, Dunaj; Škof Mihael, Proboj; Potočnik Pavel, Zvabek; Sabotnik Elizabeta, Hodiše; Randev Janez, Dob; Moschitz Jakob, Brdo; č. g. Picej Mohor, Schwarzach/P.; Ivanc Boris, Trofaiach; č. g. Belc Martin, Enzenbach; Zergoi A., Dunaj; Summitsch Jožef, Grebinj; Bachmann

MAŠNO VINO pri Kristijan BREZNIKU,
Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

Berta, Šmihel; Pipp Agnes, Bistrica na Zilji; Rössmann Greti, St. Jakob; Ludvik Pörsch, Šteben pri Pliberku; Pacher Marija, St. Lenart; Lamprecht Marija, Podgrad; Ogris Franc, Vrsta ves.

Po 10.— šil.: Wolte Katarina, Celovec; Kobencič Marija, Tešnje; Ploschinjak Marija, Dunaj; Avguštin Štefaniya, Dobrla ves; Petschnig Michael, Kapla.

Zibert Alojz, Spittal, 12.— šil.; Polzer Marija, Bukovje, 5.— šil.

Vsem darovalcem prisrčen: Bog plačaj!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Mestno gledališče v Celovcu ima sledeči program:

PETEK, 6. oktobra, ob 19.30: Der Färber und sein Zwilingsbruder (Barvar in njegov dvojček), burka Johanna Nestroya, glasba Adolfa Müllerja.

SOBOTA, 7. oktobra, ob 19.30: Rigoletto, opera Giuseppe Verdija.

NEDELJA, 8. oktobra, ob 15. uri: Barvar in njegov dvojček in zvečer ob 19.30: v „gledališču na odru za vaje“: Der Bettler oder der tote Hund (Berač ali mrtvi pes), enodejanka Bertolda Brechta in Der Tag des großen Gelehrten Wu (Dan velikega učenjaka Wuja).

SREDA, 11. oktobra, ob 10.00 uri šolska predstava: Barvar in njegov dvojček in ob 19.30: Grof Luksemburški, opereta Franz Leharja.

ČETRTEK, 12. oktobra, ob 19.30: Rigoletto, opera Giuseppe Verdija.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 8. 10.: 07.30—08.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljam in voščimo.

PONEDELJEK, 9. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Pregled sporeda. — Za našo vas. — 18.00—18.15 Dober večer našim malim poslušalcem.

TOREK, 10. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Športni mozaik. — Koroški kulturni pregled.

SREDA, 11. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo.

ČETRTEK, 12. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Peca, Peca siva, kaj se v tebi skriva? (Pripoveduje Janez Figo).

PETEK, 13. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Jesen v Slovenski pesmi in glasbi.

SOBOTA, 14. 10.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

MIRKO KUMER:

Na 8. evropskem občinskem dnevu

4. nadaljevanje

9. junija: Z avtobusom smo se odpeljali v Kongresno halo na zborovanje o 3. temi: »15 let skupnega dela za Evropo: Temelj bodočnosti. Govoril je v francoščini Belgijec Joseph Merlot. Govor sproti prevajajo v štiri jezike. Tako vsak v svojem jeziku sliši referat. Referent oriše dosedanje delo in da navodilo za bodočnost. V diskusiji se oglašajo še Nizozemec, iz Maastrichta, ki oriše delo občinske zveze na Holandskem.

Nadalje govori Giancarlo Zoli iz Firence o vodnem gospodarstvu v Evropi, nakaže važnost vode za življenje. Puščave se vsako leto večajo, večja pa tudi poraba vode na človeka. Tudi v Združenih državah Amerike imajo težave v preskrbi z vodo, zato skušajo dobivati vodo iz morja. Vode se močno onesnažujejo. Reka Ren je onesnažena in je postala prava godla. Vsebuje že pri Strasburgu 2000 klic na kvadratni cm. Na Holandskem pa že 2 milijona škodljivih klic. Tudi pri nas bo v kratkem tako. Svetovno zdravstvena služba je izdelala 12 postavk o mednarodnih vodah. Voda teče preko mej in se mora po mednarodnih zakonih uravnati. Najboljši tozadevni zakoni so nemški, nato angleški in francoski. Voda bo vedno dražja. Izdelali bodo 12 zapovedi o vodi, ki bodo sprejete v Evropskem svetu julija letos. Občinska zveza naj danes sprejme resolucijo o vodni karti z 12 zapovedmi. Samo 1 odstotek vode na svetu izkorišča človek za svoje namene. Zato je treba porabo vode urediti. Vode iz gora

skozi Brandenburška vrata. Na njuni strani molita cevi v zrak še dva topova 15 cm kalibra. Vse je zeleno popleskano.

Na vrhu Brandenburških vrat veje zastava Vzhodne Nemčije. Je ista kot nekdanja pri cesarju: zolta, rdeča in črna, samo da ima v krogu cirkel (šestilo) in kladivo. Ob stranch pa dve popolnoma rdeči zastavi, znak komunistične oblasti. Pri teh vratih se začne berlinski zid. Narejen je iz betonskih kvadrov in visok je kaka dva metra, na vrhu ima položene betonske cevi kakeh 20 centimetrov premera. Hiše ob zidu stojijo prazne.

Ko smo si to ogledali, sta naši ženski odšli na modno razstavo, midva s tajnikom pa sva počasi odrinila nazaj na stanovanje. Zvečer pojdemo v gledališče in pozneje na evropski ples.

V gledališču »Theater des Westens« so uprizorili opereto: »Im weißen Rössl« (Pri belem konjičku) Ralpa Benatzkega. Glavno vlogo je pel znameniti Viko Toriani. Znal je tako dobro nemški in pa avstrijski dialekt, da bi mu tega ne prisodil. Tudi ostale vloge so bile krasno podane. Občudovanja vredni so bili kostumi in pa plesi igralcev. Bilo je res doživetje, si to ogledati.

Po opereti so nas čakali mestni avtobusi in nas zapeljali v slavnostno dvorano ob radijskem stolpu (Funkturn) na evropski ples. Bili smo pozni, le s težavo smo dobili sedež. Šele opolnoči, ko so nekateri že od-

Die Katholische Aktion der Diözese Gurk zum Landesfeiertag:

Katoliška akcija krške škofije ob deželnem prazniku:

10. OKTOBER

KARNTNER
deutscher und slowenischer
Sprache

KOROŠCI
slovenske in nemške govornice

BRUDER UND SCHWESTERN
einer Diözesanfamilie, geeint in
Christus, schöpft aus dem Glauben
die Kraft zur gegenseitigen Achtung und Liebe!

BROTJE IN SESTRE
ene škofijske družine, enotni v
Kristusu, zajemajte iz vere moč
za medsebojno spoštovanje in ljubezen!

ZWEI VÖLKER
mit gemeinsamer Heimat im Vaterlande Österreich

DVA NARODA
s skupno domovino v avstrijski
očetnjavi

bodo vodili v industrije, kjer je poraba vode največja. Porursko področje bo dobivalo vodo iz Švice, iz Alp bo tekla do Nürnberga. Tudi jezera so onesnažena; talna voda je z oljem onesnažena. Kjer se mnogo z oljem kuri je veliko nesnage na travi in stvareh. Bolj zdravo bi bilo kuriti z zemeljskim plinom. A tega nam dozda mogočniki še ne pustijo poceni uporabljati. Diskutanti govorijo po vrsti v raznih jezikih samo po 5 minut. Vsi priporočajo sodelovanje z drugimi narodi, posebno mladina naj se med seboj seznaja, spozna in obiskuje. In ko nas bo nasledila, bo uresničila zamisel Združene Evrope.

Po predavanju smo se z avtobusi odpeljali na kosilo v hotel Bristol Kempinski. Postrežba je bila imenitna, le hrane je bilo bolj malo. Popoldne smo se peljali še enkrat nazaj v Kongresno halo. Med potjo je postalo županu spet slabo, moral se je vrniti v hotel in se vleči. Z ženami pa smo šli gledat berlinski zid pri Brandenburških vratih. Malo pred zidom stoji v angleški coni velikanski spomenik ruskega borca. Nekaj groznega mora biti to za Berlinčane. Podstavek spomenika je 12 metrov visok. Ravno so ga popravljali nemški delavci. Odstranili so ves omet in ga bodo najbrž obnovili. Ves kraj okrog spomenika je ograjen z bodečo žico; spomenik stražita dva oborožena sovjetska vojaka. Pa tudi zapadnonemški policisti z avtomatskimi pištolami ga stražijo, da bi nikdo ne šel bližje in kaj ne izzival. Ob spomeniku spodaj stojita baje tista dva tanka T 34, ki sta leta 1945 prva privozila po cesti Pod Lipami

šli, smo dobili tam večerjo. Igrala je imenitna godba. Delegati so pa plesali in se s svojimi spremljevalkami veselili. Pliberška delegacija se je udeleževala plesa le z opazovanjem. Drugače pa bi lahko rekli: »Evropa pleše in se veseli.« Videli smo, kako je Evropa bogata, saj si videl prekrasne drage obleke in pa bogato obložene mize z imenitnimi pijačami in slaščicami. To so morali gostje sami naročiti in plačati, le večerjo in godbo je oskrbel nemški odsek evropske občinske zveze.

Danes nas čaka zaključno zborovanje spet v hali ob Funkturnu. Popoldne pa vožnje po Berlinu.

10. junija: Zaključno zborovanje v Ostpreußenhalle. Manjkalo je polovico zastopnikov. So pač predolgo plesali ponoči.

(Dalje prihodnjič)

PODSINJA VES
(Smrt dobrega očeta)

V soboto, dne 23. septembra, ko se je lep jesenski dan nagnil k počitku, je zapustil svoje drage za vedno Tomaž Kropiunik, pd. Jožef v Podsinji vesi. Osemindeset let mu je bilo merjenih za ta svet, bila so leta dobrih in slabih časov. Ko je pred petdesetimi leti legel njegov oče tako rano v grob, je rajni Tomaž postal mlad gospodar Jožefove kmetije, ustanovil si je družino in tako je s svojo pridno in dobro ženo skupno gospodaril na tej majhni kmetiji in vzgajal otroke, ki so danes dobro preskrbljeni. Rajni Tomaž v svojem življenju ni pozabil, da ga je rodila zavedna mati, držal se je zvesto njenih navodil, katere je tudi vlil svojim

otrokom v srce. Zadnja leta pa je podlegel hudi bolezni, strašno je trpel. Z njim pa tudi njegova žena, ki mu je zvesto stala ob strani in mu lajšala bridkost noč in dan.

V ponedeljek, dne 25. septembra, smo njegovo izčrpano truplo položili v hladni grob na šentjanskem pokopališču. Na domu in ob grobu se je s pesmijo-zalostinko lepo poslovil šentjanski moški zbor, godba iz Bistrice v Rožu pa mu je v slovo zaigrala. Na njegovi zadnji poti, po kateri je hodil prej zdrav in čil v cerkev, ga je spremlilo veliko število prijateljev in znancev. Domači gospod župnik Vošnjak pa so se v lepih besedah poslovili od dobrega in vernega farana.

Lep jesenski dan, lepšega Bog ni mogel dati, pa se mu je oddolžil za njegovo zemeljsko trpljenje.

Truplo rajnega Jožefa je zasula črna zemlja, na domove ostalih pa je legla črna rana, ki ne bo tako hitro zaceljena.

Ženi vdovi, otrokom, sestri in bratu in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

ZIHOPOLJE

(Žegnanje — Rojstvo)

Naše zadnje žegnanje in dan vednega čiščenja je bilo dobro obiskano. Sv. maše so bile celo dopoldne, v nedeljo je prišla tudi procesija iz Kaple. Č. gospod novomašnik Jožef Damej je delil novomašniški blagoslov in na dan vednega čiščenja g. Leopold Cunder. Tako smo bili srečni, da smo imeli novomašnika v naši sredi pa tudi mil. g. kanonik Aleš Zechner je imel sv. mašo in lepo pridigo. Bog jim plačaj!

Peter in Florijana Hribnik sta dobila sedmega otroka, in sicer fanta. Krstili so ga na ime Martin. Da bi bil zdrav in priden, da bi imeli Bog in starši veselje z njim.

RADIŠE

(Koncert pevcev iz Kropce)

Težko smo že pričakovali, kdaj bodo spet prišli naši dobri znanci in prijatelji iz Kropce. To pričakovanje se je uresničilo in tako smo jih lahko zadnjo soboto, 30. septembra, z velikim veseljem sprejeli. Preden so pa prišli na Radiše, smo jim poskrbeli, da so imeli v soboto zvečer koncert, in sicer v središču Podjune v Globasnici.

Že sredi popoldneva so bili v Celovcu in čakali na zastopnika našega društva. Kakor je to njegova navada, pride on vedno z malo zamudo, tako da so morali Kroparji na njega čakati, namesto on na nje.

Pot v Globasnico je bil za Kroparje seveda tudi majhen izlet skozi prelepo Podjuno. Mnogi od njih niso še videli tega lepega kraja. Vožnja je šla skozi Velikovec proti Sinči vesi do Klopinskega jezera. Tu so imeli nekateri svoje znance in so kar čez noč ostali tam.

V Globasnici so jih sprejeli kot brat brata. Tamkajšnje društvo jim je pripravilo dobro večerjo in prijazno gostoljubnost. Tudi trgovina Šoštar jim je nudila, da so mogli pevci kupiti za svoje ženske, tako da niso šli praznih rok domov.

Z eno uro zamude smo jih vendarle mogli pozdraviti v gostilni pri Mežnarju. Dolgo nismo ostali med njimi, ker so bili pevci utrujeni.

V nedeljo je bila ob pol deseti uri slovesna sv. maša. Med mašo je ubrano pel naš domači mešani zbor, pomagali so pa tudi Kroparji. Tako smo peči, da bi lahko nastopili v kaki stolnici. Domači gospod župnik jih je pozdravil v imenu župnije in jih prosil, da bi na koncu maše še sami kaj zapeli. Res so zapeli Gallusovo »Glejte, kako umira pravični«.

Popoldne se je ogromno ljudi zbralo na

TIROLIA-peči na olje

že od 2200 šilingov

kot tudi razne druge peči in štedilniki vseh vrst na zalogi!

OŽEMALNIKI (centrifuge)

za perilo (3 kg) samo 890 šilingov

vam nudi trg. podjetje Blažej

Bleiburg-Pliberk, tel. 04235 Libuče 302

koncertu iz Radiš, Medgorij, Zrelca, Šmarjete, Vetrinja in celo iz Sel v farovski dvorani. Snemala je celo ljubljanska televizija.

Za pozdrav nam je zapel moški komorni zbor »Oj Triglav moj dom«, nato je zastopnik Janko Tolmajer pozdravil najprej (Nadaljevanje na 5. strani)

Avtomat povsod za človekom

Amerika je dežela avtomatizacije. Avtomatizacija pa ni tam zajela le velikih industrijskih in drugih obratov, ampak se je razširila na vsa mogoča področja vsakdanjega človekovega udejstvovanja in se je vsilila celo v zasebno življenje. Ameriške gospodinje si le še v majhni meri kvarijo kožo na rokah s pranjem, kuhanjem in preostalimi gospodnjimi deli. V glavnem že samo pritiskajo na gumbe in avtomatični stroji jim v razmeroma kratkem času opravijo skoro vsa domača dela. Gospodinjstva avtomatizacija ima sicer tudi negativne plati, vendar o tem ne bomo razpravljali.

Le na deloviščih ni bilo za osebne potrebe delovnih ljudi še pred nedavnimi poskrbljeno z avtomatičnimi napravami. V današnjem času se je razširila navada, da uslužbenci podjetij, tovarn in drugi od časa do časa na delu pijejo kavo, pivo in alkoholne pijače ter uživajo obložene kruške, čokolado itd. Ni pa treba, da nameščenec prinese od doma malico, ampak jo ima na voljo kar na delovnem mestu. V uradih, delavnicah, tovarnah, skladiščih in na drugih deloviščih se vedno bolj širi uporaba strojev za avtomatično razdeljevanje cigaret, toplih in hladnih pijač, knjig, pa tudi kosov oblačil, tako npr. v prvi vrsti nogavic. Ameriški izdelovalci teh avtomatičnih naprav bajno služijo. Dobro kupčije so imeli še posebno v lanskem letu, ko se je prodaja najrazličnejših izdelkov z avtomatskimi aparati dvignila kar za 8,76 odst. v primeri z l. 1964 in je dosegla vrednost 3 milijard 800 milijonov 700 tisoč dolarjev. Kaže, da se bodo kupčije v bodoče še povečale, razen tega ne bodo avtomatični stroji v prihodnjih letih razdeljevali več le omenjenih artiklov, kakor tudi konzerviranih živilskih potrebščin, kave, mleka, sladoleda, slaščic in podobnega, marveč še celo vrsto drugih potrošnih dobrin.

Med avtomatskimi stroji v Ameriki je največ takih, ki razdeljujejo cigarete in druge tobačne izdelke. V letu 1962 je vsak avtomatski stroj »prodal« v enem tednu povprečno 90 zavojčkov cigaret in cigar, leta 1963 — 95 zavojčkov in leta 1964 že 100 zavojčkov, v enem letu pa (l. 1962) tri milijone 200.000, (l. 1963) 4.173.967.000 in (l. 1964) 4.241.760.000 zavojčkov. Velik napredek so zabeležili tudi pri strojih za razdeljevanje kave in toplih pijač (čaja, kava itd.), tako je bilo prodanih l. 1962 176.300, l. 1963 186.500 in l. 1964 199.200 lepenkastih kozarcev. Samo v l. 1964 je bilo prodanih 2 milijardi 988 milijonov skodelic kave ali povprečno 300 na teden. Prodaja raznih pijač v kozarcih se je povečala od 149.800 v l. 1963 in na 166.900 v l. 1964. Vsak stroj je »izročil« na teden povprečno 320 kozarcev oz. stekleničk.

Omenjeni avtomatski stroji se vse bolj širijo v Evropi. Začelo se je z napravami za razdeljevanje cigaret, kasneje so se začeli uveljavljati stroji za razdeljevanje pijač, slaščic in podobnega, danes pa naletiš

v nekaterih mestih Italije (v Trstu še ne) tudi že na stroje s knjigami in drugim berivom, z deli oblačil itd. Vse kaže, da se bo uporaba teh naprav razširila po vsej deželi, in sicer z glavnim namenom, da se razbremenijo prodaja na drobno v trgovinah, kakor tudi s tem smotrom, da se z uvedbo teh strojev tudi na deloviščih ustvarijo boljši odnosi med delodajalcem in uslužbencem; saj bo imel slednji pred nosom cigarete, kavo, oranžado in podobno, ne da bi bi lo treba delodajalcu — kar je prešlo

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

naše brate in znanke iz Kroke, kakor tudi vse občinstvo. Med občinstvom smo videli naše občinske može z našim županom. Celo naš domačin šmarješki župnik Janko Lampichler je prišel na koncert.

Po pozdravu našega zastopnika nas je pozdravil zastopnik kulturno-umetniškega društva »Stane Žagar« g. Justin Ažman. Povezavo je oskrbel g. Joža Šolar.

Sporod je bil razdeljen v tri dele. V prvem delu so peli sledeče pesmi: Glejte, kako umira pravični (Jakob Gallus-Petelin); Domovini (Benjamin Ipavec); Pogled v nedolžno oko (Hugolin Satner); Završki fantje (Emil Adamič); Sedem si rož (Zorko Prelovec); Vasovalec (Emil Adamič).

V drugem delu so peli: Fantje (Viktor Fabian); Bleda luna (Joža Gregorc); Nocoj pa, oh, nocoj (Fran Venturini); Po jezeru (Egi Gašperšič); Kaj bi jes tebi dal (France Marolt); Ko so fantje proti vasi šli (Ciril Pregelj); Lucipeter ban (Emil Adamič).

V tretjem delu so nam zapeli: Suzana (Egi Gašperšič); Večerni zvon (Sergej Žarov); Bolen mi leži (Rado Simoniti); Eto pleten (Matevž Fabijan); Kozarška (Sergej Žarov); Kolo (Vasilij Mirk); Zabe (Vinko Vodopivec).

Te pesmi je izvajal šestnajstčlanski moški zbor pod spretnim vodstvom g. ravnatelja glasbene šole Egija Gašperšiča. Res lahko štejemo ta zbor med najboljše zборе v Sloveniji. G. pevovodju, solistom in celotnemu zboru čestitamo za tako lepo podani koncert.

Po koncertu je podarilo društvo »Stane Žagar« našemu društvu sliko iz Kroke. Tudi naša občina in društvo sta dala Kroparjem dar za spomin na tretje srečanje na Radišah. Ob koncu so nam pevci še zapeli kot popotnico dve pesmi »Urška« in pa »Večerni ave«.

Polni kulturnega užitka smo zapuščali našo dvorano in šli še k Mežnarju, kjer smo še malo pokramljali z našimi znanci. Hitro je minil čas, počasi smo se morali posloviti, kajti imeli so še dolgo pot pred seboj.

V upanju, da se bomo spet videli drugo leto v Kropi, smo se poslovili.

povečini že v navado — prekiniti za kake četrt ure delo, da se lahko delavec ali uradnik nekoliko okrepča in »priveže dušo«.

V tej zvezi se povrnimo nekoliko k strojem za razdeljevanje kave; kajti prav ti se bodo skupno s stroji za razdeljevanje brezalkoholnih pijač gotovo najbolj razširili v uradih in delavnicah. Kot dokaz tega naj nam bo zopet ameriški primer. V Ameriki se povprečno poraba kave na prebivalca polagoma niža, in vendar so z avtomatskimi stroji prodali lani mnogo več kave kakor v prejšnjih letih. Prodanih je bilo kar 3,3 milijarde skodelic kave, kakava, čaja in drugih toplih pijač.

GLOBASNICA (Pevski koncert)

Slovenski pregovor pravi: »Če prideta dva Slovence skupaj, pojeta!« To priča, kako Slovenca ravno pesem povezuje, ki je izraz naših čustev. Zato se ni treba čuditi, če so ob pevskih koncertih napolnjene naše dvorane.

V nedeljo, 1. oktobra, pa se je napolnila Šoštarijeva dvorana, da prisluhne pevskega zboru iz Kroke iz Slovenije, ki ga vodi ravnatelj glasbene šole Egi Gašperšič. Kakor vemo, je tudi znani operni pevec Anton Der-

POSVETUJMO SE O VZGOJI:

Ljubosumni bratec . . .

Ljubosumnost je zelo močno čustvo. Tudi mi odrasli ga poznamo kot napačno pojmovanje ljubezni. Še bolj pa ljubosumnost doživljajo otroci. Ljubosumni so na primer na lepšo oblekico svojega sovrstnika, na uspeh svojega tovariša pri igri, na svojega brata, če dobi večji kosček zavitka po kosilu itd.

Starejšim otrokom lahko dopovemo, da so neupravičeno ljubosumni, medtem ko mlajši tega ne razumejo. Oni želijo, da smo odrasli stalno pozorni do njih. Naše prigrvanje nič ne po maga. Otrok se ravna po tistem, kar vidi in kar s svojimi otroškimi merili ocenjuje. Če ga zaradi ljubosumnosti kaznujemo, se njegov odnos do nas skali ali pa se zapre in reagira z odporom. Majhen otrok ne zna presoditi, kdaj mu odrasli želijo dobro, misli namreč, da ga nihče ne mara in da je njegova ljubosumnost upravičena.

Zavedati pa se moramo, da je čustvo ljubosumnosti med otroki normalen pojav. V otroškem kolektivu, še bolj pa v družini, razne okoliščine same od sebe privedejo do ljubosumnosti.

Na primer: pri sosedovih so dobili novorojenčka-majhno punčko. Mamica meni, da se je petletni bratec preko noči spremenil. Odklanja hrano, želi, da ga mamica povija v plenice, ponoči je prišel ponovno močiti posteljo. Mami pa je rekel, ko je prinesla iz porodnišnice novorojenčka: »Zato, ker me nimate več radi, ste dobili to punčko.« Temu fantku ne moremo ničesar očitati, Pet let je bil v središču pozornosti. Samo njega sta imela oče in mati v naročju. Ko je prišel iz vrtca, sta se igrala samo z njim. Sedaj pa, ko pride domov, previja mati njegovo sestro. Počakati mora, da mati sestro še nahrani, nato pa pride on na vrsto. Ko vse to opazuje, se celo zgodi, da reče: »Ne maram sestrice.«

Kako ravnati v takem položaju — pogosto vprašujejo zaskrbljeni starši. Če bi fantka kaznovali ali pa mu karkoli dopovedovali, bi samo stopnjevali v njem prepričanje, da imajo novorojenčka rajši. Sprijazniti se moramo najprej s tem, da je ljubosumje v omenjeni situaciji in še prav posebno v tem razvojnem obdobju normalen pojav. Otroku moramo na vse načine pomagati, da dobi polagoma zaupanje v nas, da ga imamo prav tako radi kot sestro in tako se bo ljubosumnosti počasi znebil. Ne pripovedujmo otroku, kako je novorojenček čeden, kako ga imamo radi in podobno. To samo stopnjuje občutek ljubosumnosti. Novorojenček je že tako deležen naše nežnosti in pozornosti pri previjanju, dojenju itd. Poskušajmo jo posvečati tudi starejšemu otroku. Otroku se bo na primer zelo dobro, če bo prinesel ali odnesel plenico pomagal pri previjanju ipd. Imel bo občutek, da nam je zelo potreben in da nam veliko pomaga. Ko držimo v naročju dojenčka, stisnimo k sebi še starejšega otroka. Ne moremo si predstavljati, kako si on tega želi.

mota, ki poje v Dunajski državni operi, iz Kroke doma. Tako si moremo predstavljati, kako dobri pevci so ravno v tej vasi.

Reči moramo, da so prav izvrstno postregli poslušalcem s pesmimi. Od slovenske, preko ameriške, dalmatinske pa do ruske pesmi, smo imeli občutek, da to pojejo poklicni pevci. Vendar je ta amaterski zbor v vsesplošno zadovoljstvo rešil svojo nalogo.

Pogosto slišimo ob takih prilikah, da je prav, če se odpirajo meje, če se zblížujejo narodi. Tako tudi pravi večinski narod v Avstriji. Zato sem se tembolj začudil, ko so hoteli nekateri nemčurski pobalini motiti ta koncert, češ »Wos werd'n de Jugoslaw'n do sing'n!«

Ne verjamem, da so ti pobalini s svojo »inteligenco« prišli tako daleč, da je treba zamečevati sosedni narod, četudi prinaša kulturo, (ki jo imajo tile pobalini, kakor kaže, gotovo v izobilju!). Znano pa je tudi, da je mogoče priti do miru šele tedaj, če bo brat brata in sosed sosedu spoštoval. Vendar so baje vzgojitelji čisto pozabili vcepiti otrokom spoštovanje drug drugega. Namesto tega pa, kakor se opaža, samo sovraštvo. Zato se ni treba čuditi, da je takim ljudem celo lepa pesem odveč.

Vendar se ne bomo ozirali na take nestrpnosti ter bomo vsakega z odprtimi rokami sprejeli, ki nam bo prinašal glasbo, pesem, prijateljstvo in kulturo.

Znani so primeri, ko prav nepravilno ravnanje matere z otrokom, ko ima novorojenčka, povzroča razne poznejše sporne slučaje med brati in sestrami. In starši se čudijo, kako je to mogoče, saj so imeli oba otroka enako radi: obema so nudili igrače, hrano, obleko. Toda to ni vse.

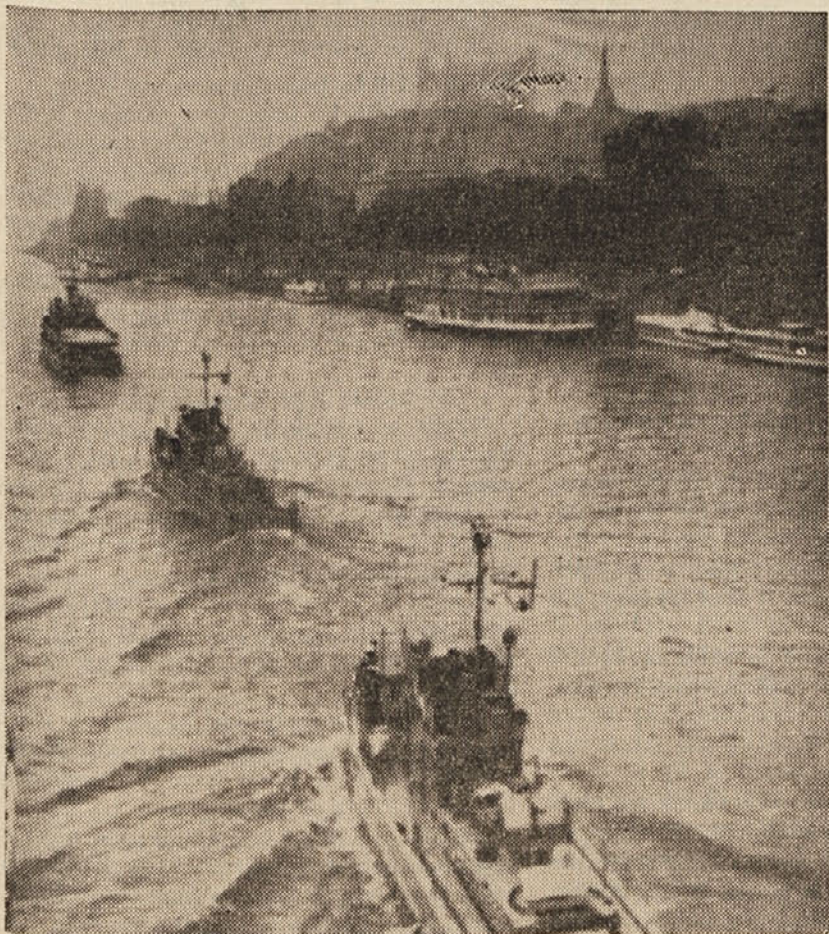
Dobro je, da otroka že poprej pripravimo na to, da bo dobil brata ali sestro. Počutil se bo zelo osamljenega in prizadete, če ga bomo postavili pred dejstvo, ko bomo prinesli novorojenčka iz porodnišnice. Pripravo na ta dogodek je potrebno izvršiti nekaj mesecev poprej. Otroku tudi ne obljubljam, da bo dobil brata ali sestro. Morda mu rečemo takole: »Da ne boš več sam, bomo dobili še enega otročka.« Otrok se bo s tako razlago zadovoljil in z veseljem pričakoval, da dobi igralnega tovariša. Če pa bo pričakoval brata in nato dobil sestro, bo zelo razočaran.

Naravno pa je, da se otrok prve dni po prihodu matere iz porodnišnice počuti nekoliko odrinjen. Mati je utrujena, morda tudi malce vznemirjena. Oče ima več obveznosti in dela in tako je starejši otrok za nekaj časa ob strani. Potrebno je nekaj časa, da se družina umiri in navadi na novo življenje. To ni tako težko, če je novorojenček zdrav in če se mati dobro počuti. Otrok polagoma zapopade, da novi družinski član pripada tudi njemu. Prve dni po prihodu iz porodnišnice naj bi mati posvetila vsaj v besedah več pozornosti starejšemu otroku. Psihologi so ugotovili, da otroci najbolj trpe, ko vidijo, kako mati hrani novorojenčka. Če želi starejši otrok piti po steklenički, mu jo brez oklevanja ponudimo. Otrok misli, da je to nekaj posebnega, ko pa poskusi, vidi da je navadno mleko, oziroma da je tisto v njegovi skodelici celo boljše.

Če bomo z otrokom pravilno ravnali, bo ljubosumje kmalu prenehalo. Prenehalo pa bo povsem takrat, ko se mu bo dojenček odzval na primer s smehom na njegovo prigrvanje ali pa ko bo opazoval, kako se v tretjem mesecu že igra s prstki in kako poskuša vleči rjuhico.

In če bo otrok vselej občutil, da ga imamo radi, bo še med svojimi vrstniki ponosen, da ima brata ali sestro. Najprijetnejši pa bo občutek, da ni več sam.

S. P., T.

SLIKA: V Bratislavsko Donavsko pristanišče so pripadle pred kratkim tri sovjetske vojne ladje — dve od teh sta za odstranjevanje min — na obisk ob priliki 50-letnega jubileja ruske oktobrske revolucije. Na svoji vožnji od Črnege morja so obiskale še nekaj drugih donavskih pristanišč.

PEČI in štedilnike

znamke Tirolia v
najboljši kvaliteti in največji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Za popolno enakopravnost na podlagi krščanstva

Znani in ugledni katoliški mož je ob neki priložnosti dejal upoštevanja vredne besede: „Politiki, ki mislijo, da so stranke monopoli, se motijo, tudi pri nas v Avstriji.“ Ta beseda velja še posebno za naše koroške razmere, kajti ravno pri nas je ta zmeta močno razširjena.

Veliko se pri nas piše in govori o demokraciji, to je ljudski oblasti, a je dejansko hudo malo prave demokracije. Prava demokracija zahteva, da se spoštujejo pravice posamezne človeške osebe, družine in velike družine naroda. Ne gre, da bi večina v državi preko naravnih pravic posameznika in družine diktirala državljanom svojo voljo in kratkoročno preglasovala manjše narodne skupine, to se pravi, jih prisilila, da se tudi kulturno spojijo z njo.

Znano je, kako se je papež Pij XII. zavzel za priznanje pravic narodnih manjšin.

Vsem nam je tudi znano, kako pogubonosni je bil za Avstrijo dolgoletni vladni monopol nemško-nacionalne stranke. Samovlada te stranke je omejevala, zapostavljala in naravnost zatirala osnovne pravice manjših narodov do kulturnega razvoja na podlagi materinskega jezika. Prav to in nič drugega je zadalo avstro-ogrske monarhije smrtni udarec, kakor to priznavajo tudi nekateri ugledni politiki pri nas.

In prav iz istega vzroka, namreč zaradi kratkovidnosti in ozkosti vladajočih, ki nočejo ali odlašajo pravično rešitev manjšinskega vprašanja, v Evropi in vobče na svetu ne bo prišlo do miru. Česa bi torej bilo treba, da se omogoči in zavaruje mir? Uresničiti bi bilo treba krščansko demokracijo, ki bi upoštevala vse pravice posameznikov in narodne manjšine.

To bo pa mogoče le, če uresničimo krščanstvo v celoti; ne samo nekateri deli, marveč ves evangelij Kristusov se mora izpeljati v življenju, na vsej črti moramo krščansko živeti. Kolikokrat je to že poudaril znani prvobornik za krščansko obnovo sveta, jezuit p. Lombardi: „Ne zadostuje organizirati velike javne nastope in manifestacije katoličanov, treba je predvsem iz evangelija in po evangeliju živeti.“

Neki znani politik pa je to isto resnico izrekel v jedrnatih besedah: „Miru nam ne bodo dali politiki in generali, marveč ljudje, ki Boga poslušajo.“

Kje je krščanstvo najbolj popolno in čisto uresničeno? Samo ob sebi umevno v Kristusu, začetniku te vere. Njegov vzgled je merodajen za vse ljudi vseh časov, za vse stanovje in vse narode. Ob njem se moramo vsi usmeriti v vseh vprašanih življenja. Pri reševanju socialnega vprašanja se dandanes vse bolj ozirajo na Kristusa; v njem gledajo in častijo vzor delavca.

Zakaj prej katoliško delavsko gibanje v Belgiji, Nemčiji, in drugod ni imelo pričakovane uspeha? Ker je bilo premalo v Kristusu utrjeno, premalo ob njem usmerjeno. Najnovejše gibanje katoliške delavske mladine pa črpa vse bolj iz globine krščanstva, temelji v Kristusovi osebnosti in njegovem življenju, živi z njegovo Cerkvijo.

Tako bi morali tudi pri reševanju narodnostnih vprašanj hoditi v šolo h Kristusu, presojati vse v luči njegovega nauka in življenja ter nauka in prakse njegove Cerkve. Kristus nas uči, da moramo v vsakem človeku katerekoli narodnosti gledati enakovrednega brata, spoštovati njega in vse, kar ima dobrega on sam in vsi ljudje, ki tvorijo z njim večje narodno občestvo.

Tu je ključ do prave rešitve narodnostnih problemov in sporov. Napetosti med različnimi stanovji in narodi so nastale zaradi tega, ker so se ljudje novega časa oddaljili od Kristusa. Poravnati se morajo ta nasprotstva samo na ta način, da se vrnemo zopet nazaj k edino veljavnemu in rešilnemu vzgledu

4

Na soncu in v morju

Pismo s počitnic ob Jadranu. Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik

Ogledali smo si tudi ostale tri cerkve. Eno oskrbujejo šolske sestre, drugo benediktinke. Obojne redovnice imajo namreč ob cerkvi svoj samostan.

Po kosilu v restavraciji smo se podali na ogled nekaterih znamenitih krajev na otoku. Najprej smo se ustavili v Supetarski Dragi. Prijazni župnik Ivan nam je najprej razkazal cerkev. Je to zelo stara romarska bazilika iz 11. stoletja, do leta 1469 oskrbovana od benediktincev. Cerkveni strop nosita dve vrsti stebrov, njih kapiteli so pa zdaj med seboj zvezani z močnimi železnimi drogovi. Zakaj? Tla, na katerih stoji cerkev, so rahla, cerkev nima trdne podlage, se že malce nagiba. Zvezani stebri naj dajo stavbi trdnjšo oporo, da se ne zruši. Zvonika cerkev nima več, zrušil se je leta 1906, ker so zaradi strele zidovi močno razpokali. V malem stolpiču visita dva zvona. Večji, podolgovat v obliki hruške, je bil vlt leta 1299, manjši pa leta 1483. Oba že torej dolga stoletja kličeta žive in objokujeta umrle.

V župnišču smo se ob kozarcu vina marsikaj pomenili. Župnik Ivan je dober fotograf. Podaril nam je vsakemu za spomin sliko cerkve. Med drugimi slikami smo videli posnetke velike cerkvene slovesnosti, ki se je tam vršila dve leti prej: namreč mašniško posvečenje domačega novomašnika. Da se morejo verniki polnoštevilno udeležiti mašniškega posvečenja, je škof ta

Kristusovemu ter da se navzamemo njegovega duha.

Kakor Kristus in njegova vera obsoja vsak poizkus diktature enega stanu nad drugim, tako tudi zavrača vsako željo po nadvladi enega naroda nad drugim, obsoja vsako osvaljalno politiko velesil. Pa ne samo politični imperializem, marveč tudi kulturni. Pod tem razumemo stremljenje, da se kakemu narodu vzame njegova kulturna samobitnost in se mu vsili tuja kultura.

Skrajni čas je, da se veliki, vladajoči narodi končno odpovedo vsem težnjam po asimilaciji (stapljanje enega naroda z drugim s prevzemom jezika in navad) šibkejših narodov, pri nas pa nehajo pospeševati narodni proces germanizacije.

Ali bodo v Avstriji in posebno še pri nas na Koroškem še naprej, kakor doslej veljala ozkosrčna strankarska gesla, kot je na primer nekoč znan koroški politik po volitvah jasno in odločno izrazil: „Za narodnostna posebna stremljenja pri nas na Koroškem ni nobenega mesta.“

Politika po tem geslu bi morala voditi vnovič v pogubo. Ali pa se bo našlo pri nas dovolj odločnih ljudi, ki Boga poslušajo, sledijo Kristusu in njegovi Cerkvi in gojijo živo krščanstvo? Le to bo naša rešitev!

zakrament podelil domačemu bogoslovcu kar v njegovi rojstni župniji v domači farni cerkvi.

Naslednja naša postaja je bil Lopar, kopalnice na severovzhodnem delu otoka. Tu je morje posebno bogato na jodu in zelo plitvo. Loparju napovedujejo sijajno bodočnost. Zgradili so dvanajst modernih razkošnih hotelov in velikansko restavracijo. Drugi pa gledajo to podjetje bolj skeptično, ali se bo to res obneslo in kaj neslo?

Cerkve je bila zaklenjena, zato si je znotraj nismo mogli ogledati. Zunanost je dosti skromna, stene z betonom ometane. Senčnata drevesa rastejo okoli nje, obkrožajo jo pa zid, ki ima v vsej dolžini obliko klopi. Ko smo sedeli na tej betonski klopi, mi je naprej vstala misel: glej, kako je tu poskrbljeno za tiste moške, ki med mašo ostajajo zunaj cerkve! Tu jim še stati ni treba, lahko celo sedijo! Morda sem loparske moške krivo sodil, ker morda ne postajajo zunaj cerkve. Na Koroškem pa je marsikje ta grda razvada. V Selah, hvala Bogu, odkar imamo novo cerkev, ni več. V prvih krščanskih časih so bili očitni grešniki kaznovani s tem, da niso smeli stopiti v cerkev k sveti daritvi. Za pokoro so morali ostati zunaj. Zdaj pa se taki postopači zunaj cerkve sami označujejo za očitne grešnike!

Vračali smo se po novi asfaltirani cesti, ki veže mesto Rab z Loparjem. Kažipot ob

cesti nam pokaže dohod k »slovenskemu groblju«. Kmalu smo ob zelenih nasadih, iz katerih sredine beli stebri. Na vrhu manjšega je vdelan slovenski grb: Triglav z lipovima listoma, spodaj pa vrisan napis:

Ker ni vas več,
zato ste vsepovsod,
saj smrt vas je
življenju darovala.

Na visokem stebru pa beremo napis:

Ko pal je mrak na domovino,
po vseh vaseh so jih lovili
in sem gonili kot živino.
Ker so svoj rodni dom ljubili,
umirat so na Rab prišli.

(Dalje prihodnjič)

O slovenskem jeziku

Visoko gori na Svinji planini na Golovici je pastiral dolga leta župnik Mynder, švicarskega rodu. Mnogo zaslug si je pridobil za Golovico in občina ga je izvolila za častnega občana. Nekaj časa je sooskrboval sosednjo župnijo Krčanje. Kot švicar je obvladal tri glavne švicarske jezike (nemški, italijanski in francoski), zraven tega pa še angleščino. Na Golovici se je naučil tudi slovenski. Človek, ki zna toliko jezikov, je prav gotovo usposobljen izreči pravično sodbo o lepoti znanih mu jezikov.

No, in kako sodi župnik Mynder o slovenskem jeziku?

Pravi, da je slovenski jezik izredno lep. Pravi, da se mu zdi slovenski jezik tako „mehak“, tako „sladek“. Pravi, da je slovenski jezik zaradi obilice samoglasnikov prav posebno primeren za petje. Pravi, da je lepota jezika odvisna od množine vokalov ali samoglasnikov. In prav slovenski jezik ima toliko vokalov ali samoglasnikov; zategadelj je slovenski jezik tako zvočen (klangvoll). To je torej sodba župnika Mynderja o slovenskem jeziku. Naj navedemo na tem mestu dobesedno njegove izreke: slovenski jezik je tako „sladek“ (süß), tako „mehak“ (weich); tako bogat na samoglasnikih (vokalreich), tako „zvočen“ (klangvoll).

PREŠERNOV ZBOR NA TURNEJI

Pevski zbor „France Prešeren“ se je pravkar vrnil s šestdnevne turneje po Angliji in Nizozemski. Pod vodstvom dirigenta Petra Liparja so kranjski pevci nastopili s pestrim izborom skladb od renesančnih do sodobnih avtorjev ter narodnih pesmi jugoslovanskih narodov. Razen koncertov so imeli v programu tudi snemanje za angleško radio-televizijo. Zbor je na turneji nastopil med drugim v Oldhamu v Angliji in Valkenburgu na Nizozemskem, s katerima ima Kranj že dalj časa prijateljske stike in dobro kulturno sodelovanje. Pevska turneja je prav do bro uspeša.

Janez Jalen

27

Ograd

»Pred Bogom in ljudmi in pri svoji vesti izpričujem, da sem podpise na menicah ponarejeval jaz in ne moja žena Pavla, rojena Gradišnik. Ona je nedolžna.«

Filipu je pero zastalo. Kaj naj še napiše? Da je Pavla prevzela krivdo spora, z njim? Naka! Utegnila bi imeti zopet sitnosti s sodnijo, ko je sama pri razpravi priznala, da je ona kriva. Pavli bi se moral zahvaliti? Saj to je pa prav isto. In kaj drugim mar? Ah, nič. Dovolj je samo teh besed. Doktor Andrejčič je pripisal še datum in se podpisal.

»Tako!«

Kakor olajšan se je Filip spet preselil od pisalne mize nazaj na zofo.

»Pavla! Še danes boš zopet prosta. — Vdova —«.

Filip se je stresel kakor nekoč, ko je kot dijak za stavo na dušek izpil pol kozarca močno cikastega vina. Da, da. Še dobro se spomni. Prav ob tisti priliki so peli:

Imel sem ljubico,
pa sem jo zgubil,
srečen bo tisti fant,
ki jo bo ljubil.«

Tisti fant, ki bo ljubil Pavlo, ne bo nihče drugi kakor doktor Andrej Vipavec. In s Pavlo vred priženi še vse na novo upo-

stavljeno Gradišnikovo posestvo. Saprva. Vsakemu drugemu bi Filip bolj privoščil Pavlo in posestvo, samo Andreju ne, ki mu je zadnje čase jemal sloves in zaslužek.

»Kaj pa, če bi si ne vzel življenja?«

Doktor Andrejčič je začel presti misli od drugega konca. Gubančil je čelo in obračal glavo sem in tja. Naenkrat je sunkoma vstal. Seveda! Še ima čas, da pobegne v tujino. Zastrazen menda še ni. Niti opazuje ga še ne. Državni pravnik ni profesor Kranjc, ki je kakor popadljiv pes. — In — prav ljubi se mu danes, vsemu skrokanemu.

Filip se je prijel za brado in se sprehodil po sobi. Pojde, kajpada pojde. Še danes. Čimprej. Saj čez leta, ko stvar zastari, in ga sodnija ne bo mogla več preganjati, se lahko spet vrne nazaj. Seveda v Gorico prav gotovo ne. Daleč proč.

Kaj pa Pavla? —

Pavla. Ne sme ji sporočiti, kam gre. Za sabo mora zabrisati vsako sled. Čez čas bi jo prevaral, da je v tujini umrl naravne smrti, za legarjem na primer —? Neee —.

Pavla bi se skušala močiti. Saj drugega ji ne kaže, če hoče obdržati posestvo svojih staršev, na katero je močno navezana. Nazadnje bi pa ne mogla dokazati oblastem, da njen mož res več ne živi. Samo v sramoto bi zašla. Lepo bi ji povrnil njeno žrttev.

Če bi oskrbel ponarejene mrtvaške listine —? Potem sebi zapre za vedno pot nazaj v domovino. Pokopan bi bil pa navsezadnje le rad v slovenski zemlji, kakor ni vreden njene lepote.

Ne. Pavli ne sme prizadejati hudega. Pa sedaj ne utegne razmišljati. Mudi se mu.

In pa — je bruhnil spet stari sebičnež iz Filipa. Pavla je njegova in naj nikogar drugega nikoli ne bo. Najmanj pa doktorja Vipavca.

Kaj pa Staničeva Olga?

»Ah,« je zamahnil Filip z roko: »Ni vredna več besede.« Naj se sama izvije iz klopi, v katerega je zabredla zaradi njega! Črna kača.

Ne, ne. Doktor Andrejčič se res ni smel več muditi. Potovanj je bil vajen. Naglo je popravil svoje najnujnejše stvari v kovček. Denarja je imel za prvo silo dovolj. Kar brž je bil nared.

V cerkvi svetega Ignacija na Travniku je zazvonilo jutranje angelsko češčenje. Zdravnik Andrejčič se je pokrižal in po dolgem času spet molil, molil zavoljo svoje žene Pavle, ki mu je pred leti z veliko žrtvijo, doprineseno iz ljubezni, prvič, danes pa samo s svojim imenom že drugič rešila življenje.

Postrežnico Barbko, ki je prišla kakor vsako jutro pospravljat, je naglo poslal dr. Andrejčič po izvoščka. Steče naj in se naj kar v kočiji pripelje nazaj. Naj ne vidi Gorica, da odhaja. Preden se spreume, kje bo že on.

Spodaj pred vrati se je ustavila kočija, po stopnicah pa je prihitela postrežnica, da odnese kovček.

»Barbka!«

»Kaj želiš, gospod?«

Filip je dvignil prst: »Tu imate vse ključke. V stanovanje pa ne smete nikogar pustiti, razen advokata doktorja Gregorca in pa — če bi se oglasila gospa. Saj že gotovo veste, da je moja žena zopet doma,« je ka-

kor samo po sebi razumljivo povedal Filip.

»Vem,« je plaho pritrdila postrežnica.

»Če bi me pa gospodična Staničeva iskala, ji recite, da me ni doma in jo odslovite.« Barbka je začudeno pogledala, pa koj nato z žarečimi očmi obljubila: »Bom!«

»No, potem je vse v redu.«

»Kdaj se gospod vrnejo?« je bila rado vedna Barbka.

»Še ne vem.«

»Kam pa so namenjeni?«

»Malo dlje kakor po navadi.«

Barbka je prijel kovček in ga odnesla po stopnicah navzdol. Ni bil težak. Doktor Andrejčič pa je še enkrat obšel stanovanje, v katerem sta bila pred leti s Pavlo zares srečna. Bridko se mu je storilo in roka se mu je tresla, ko je zunaj na vrata pripenjal listič:

— Do nadaljnega ne ordiniram. —

Naglo je oddrdala kočija izpred vrat, Barbka pa se je počasi vračala nazaj v nadstropje. Po stopnicah je odkimala z glavo in mrmrala: »Sam Bog razumi gospodo. Vsega imajo dovolj, pa si sami po neumnosti delajo težave. Presiti so.«

Preden se je Barbka lotila pospravljanja, je zapazila na pisalni mizi belo polo papirja, na kateri je bilo zapisano nekaj vrstic. In je brala:

»Pred Bogom in ljudmi in po svoji vesti izpričujem, da sem podpise na menicah ponarejal jaz in ne moja žena Pavla, rojena Gradišnik. Ona je nedolžna.«

Barbki je kar srce poskočilo. Od veselja se je pričela glasno smejeti in je preslišala, kdaj je po prstih vstopila Staničeva Olga.

»O, nič.« Barbka se je ustrašila. Polo, ka-

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

FRANC RESMAN:

Iz dnevnika slovenskega izseljenca

Eni domov — drugi pa razlašeni ...!

Sredi junija se je vrnila nazaj na Koroško Trunkova družina, pd. Zavrnikova iz Bač.

Ko je pri Mateju na Ločilu neki Kanalčan ogledoval posestvo, ki mu ga je ponudila »Volksdeutsche Umsiedlungsgesellschaft«, se je sila čutil, kako more kdo kar naenkrat tako dobro urejeno posestvo prodati, in je vprašal sosednega kmeta. Ta pa mu je povedal, da to posestvo ni bilo nikdar prodano, ampak da je bil prejšnji lastnik z družino vred izseljen.

Ta Kanalčan je nato komisiji kar v obraz povedal, da ukradenih posestev ne prevzame, in se je vrnil spet domov. Tako sta tudi Matejev Franc in njegova sestra Lojzka lahko šla domov; Matejev oče in mati pa sta morala ostati v taborišču.

Na Trupejevo kmetijo nad Maloščami pa ni hotel noben Kanalčan, v glavnem zaradi strahu pred partizani — hiša je bila namreč čisto na samem in poleg tega še sredi gozda. Tako se je tudi ta številna družina lahko vrnila domov.

Domov sta šla lahko tudi Pečnik in njegova žena, pd. Mikučeva iz Zgornjih Borovlj. Njuna hiša je bila že zasedena in sta stanovala samo nekaj deset metrov nad Mikučevo hišo pri njeni sestri na Gorici, in je hodil k sosedu pomagat. To pa je novega Mikučevega gospodarja tako vznemirjalo, da se je pritožil na gestapo v Celovcu. Prišel je po njiju avto in so jih s silo odpeljali najprej v zapor nato pa spet nazaj v taborišče. Obledo pa je pripeljala za njima sestra.

Nam pa je vodja taborišča naznanil, da je sedaj konec karantene ter da se lahko prosteje gibljemo. Povedal nam je tudi, da bomo šli vsi, ki smo sposobni za kako delo, nekam v službo.

Jaz sem takoj zaprosil, če bi lahko šel v taborišče na Hesselberg na obisk, kar so dovolili. Z mano je šla tudi moja žena in še Vavčerjevi iz Stebna pri Maloščah.

Zgoraj v taborišču so nas prav lepo sprejeli. A o kakih olajšavah ni vedel na Hesselbergu nihče, niti njih »Lagerführer« ne. Ta je zvečer odšel s taboriščnimi sestrami vred v »Hitlerjev dom«, zato so izseljenci lahko napravili pravi pevski koncert. Imeli so tudi svojo kantino, kjer si lahko dobil pivo. K temu »privilegiju« sem jim čestital, pa tudi menil, da bodo v tem taborišču lažje preživeli kot v drugih, vendar upam, da bomo čez dobro leto ali vsaj dve spet vsi

tero je držala v rokah, je naglo skrila v predpasnik.

»Pokažite, kaj imate!«

»Na, pa berite.«

Barbka lista ni dala iz rok. Previdno ga je zdaleč kazala Olgi. Staničeva je prebledela: »Daj sem!«

»Počakaš!«

Olga je hotela s silo iztrgati postrežkinji važno pisanje, pa Barbka bi se bila prej do krvi stekla, kakor pa se vdala.

»Gospodu te zatožim,« je siknila Olga.

»Gospoda doktorja ni doma.«

»Kam je odšel?«

»Malo dlje, kakor sta imela navado hoditi vidva. In naročili so, da vas ne smem pustiti v stanovanju. Zato pa kar brž odite.«

»Kaj praviš?«

»Kakor sem rekla.«

»Tiii, ti boš meni ukazovala.«

Staničeva Olga je zamahnila s sončnikom naravnost proti Barbkini glavi. Barbka je sončnik prestregla in ga Olgi izpulila iz roke.

»Sedaj pa koj pri priči iz našega stanovanja ven.«

Staničeva se je nekaj obotavljala. Barbka pa je Olgo pahnila čez prag in še naprej po stopnicah. Skoraj se je spotaknila. Ko bi si le polomila vse svoje grešne ude, je priželela Barbka Olgi, vrgla sončnik za njo in siknila:

»Ženska, črna kakor vrab!«

Ooo! Barbka je bila močno in pošteno dekle. Dorasla je v trdem kolonstvu v Brdih, ki so se pravkar razkošno kopala v jutranjem soncu. Žalostno je iz drdrajočega

pregnanci doma, če bo božja volja. Pa so vsi proti temu protestirali, ker so hoteli biti že čez par mesecev spet doma. Peli in pogovarjali smo se še do blizu polnoči. Drugi dan pa smo se spet vrnili v naš čudni »nebotičnik«.

Par dni nato sva bila z ženo tudi v taborišču Schwarzenberg, ki je bilo v nekdanjem samostanu. Obiskala sva Kobintarjeve iz Sreji pri St. Jakobu in Katnikove iz Šmiklavža ob Dravi. Prišla sva ravno k maši, ki je bila v lepi samostanski cerkvi. Na koncu maše pa je organist zaigral konec pesmi »Hej, Slovani«. Nekoliko sem se čutil, a sem potem zvedel, da je igral sotrpina Ogris iz Bilčovsa. Razmere pa so bile podobne našim v Hagenbüchachu.

Približno v istih dneh je bil tukaj na obisku pri nekem izseljencu tudi tedanji župan z Djekš. Ta je pravil, da je tudi pri njih na občino prišel poziv, da morajo javiti več posestev, ki bi prišla v poštev za priseljence iz Kanalske doline. V dješki okolici pa je imel tedaj Leitgeb več posestev in so kar te javili. Pa je prišlo od »Deutsche Aussiedlungsgesellschaft«, da ne želijo praznih posestev, ampak posestva z živim in mrtvim inventarjem. In to predvsem posestva slovenskih javnih in kulturnih delavcev. Občina je proti temu ugovarjala s pripombo, da, če tako mislijo, potem naj izberejo posestva na Djekšah po mili volji. In iz tega kraja ni bila izseljena nobena družina.

Nedeljo nato sem se peljal z vso družino in s še nekaj znanci v Kadolzburg na

Genij ali proizvajalec na malo

Zaradi originalnosti smo se odločili, da bomo silvestrovali pri profesorju Alkibijadu Kuzmiču Bješčencevu.

Snežno bela pogrnjena miza v laboratoriju se je kar šibila pod težo izbranih jedi in pijač. To prijetno vzdušje je bilo kakor nalašč za razgovor o znanstvenem delu gostoljubnega gostitelja.

»Kaj pa sedaj raziskujete?« ga je vprašal eden izmed obiskovalcev.

»Še vedno durij. Nekaj sem že odkril, sedaj pa raziskujem naprej.«

»Oprostite, ni nam čisto jasno ...«

»Da, da, še vedno raziskujem durij. Durij (Du. 228) je nov kemijski element, ki sem ga odkril. Durij spada v tretjo skupi-

14 izlet; obenem pa iskat češnje. Mestece si iz taborišča prav lepo videl, a peljali smo se z vlakom do Fürtha, potem pa spet po drugi dolinici nazaj. Češnje sicer nismo nič dobili, a ogledali smo si še popolnoma ohranjeno trdnjavo z mučilnico, kjer je bilo vse to grozno mučilniško orodje tako lepo ohranjeno, kot da bi z mučenjem prenehali šele pred kratkim in ne že pred več sto leti. Zvečer smo se srečno vrnili in nobeden nas ni vprašal, kje smo bili.

Razlašeni

Drugo jutro so nas klicali posamič v pisarno, kjer so nam izročili odločbo ministrstva za »Ostmark«, da je vse naše premoženje zaplenjeno v prid Tretjemu rajhu, in s podpisom smo morali potrditi prejem te listine. Mi nismo hoteli podpisati, pa je vodja taborišča rekel, da je to le obvestilo in da lahko proti temu protestiramo. Takoj smo se pritožili, a odgovora na to pritožbo ni dobil nihče.

V taborišču je zaradi tega nastalo veliko razburjenje, tako, da se je vodja taborišča opasal z revolverjem. In ko je taboriščna sestra Kati hotela tolažiti mojo ženo, ji ta pravi:

»Če bi ne imela vere v Boga, bi pomorila vse otroke in nato še sebe!« A po malem smo se le spet pomirili.

Trije izseljenci pa prejema te listine niso hoteli potrditi in te so nato peljali na Gestapo v Nürnberg. Tam so bili prisiljeni, da so podpisali; kaj več pa ni povedal nobeden od njih.

Konec pa je bilo tudi teh naših sprehodov in obiskov, nam je bila prepovedana vsaka vožnja z vlakom ali drugimi javnimi vozili razen na delo in spet nazaj v taborišče. (Dalje prihodnjič)

L. Turšič:

Zamera

V drevesu odpevata ptička si dva tako lepo in mило, da bi se od sladke ginjenosti mi kar srce raztopilo.

Pod njima med rosnimi biseri spreleta se mimica zlata: »Ah, mimica, dva kavalirčka imaš, ko zala si in bogata ...

Veš, mimica, enemu najbrž je všeč tvoj blišč in tvoja lepota — in drugemu kavalirčku morda zlato in tvoja dota — —«

Neroda sem mislil preveč na glas, da mimica je odletela in ptička zaljubljenčka nad menoj več nista zažvrgolela.

»Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje. Bi morda hoteli malo pogledati?«

Profesor je vzel s stojala za retorte zaprto stekleno cevko in jo dvignil proti svetlobi. V njej se je prelivala neka modra tekočina.

»Vidite, tukaj je pet miligramov durija, ki sem ga dobil iz šestih ton durijeve rude. Z njim lahko delate čudeže. V tej vaši, kot jo imenujete, socialistični izgradnji lahko dosežete z njim neverjetne uspehe.«

»Na primer?«

»Na primer — vinofil. Z drugimi besedami dušično kisel durij. Če bi spustili nekaj kapljic vinofila v moskovski vodovod, bi le-ta povzročil med prebivalstvom neutešljivo žejo po alkoholu. V enem samem dnevu bi izpraznil vse kleti in skladišča alkoholnih pijač. Že naslednje jutro bi pred točilnicami alkohola spet stale dolge vrste, od otrok do starcev.«

»Oprostite, profesor, toda mi smo prav sedaj napovedali boj alkoholizmu, temu največjemu sovražniku socializma. Če bi namesto vinofila raje odkrili vinofob, ki bi zatrl željo po alkoholu ...«

Profesor Alkibijad Kuzmič je ogorčeno odkimal z glavo.

»Na to res nisem pomislil. Pravzaprav sem se zmotil. Žal mi je ... Sicer pa vam bo tole tukaj gotovo bolj ugajalo!«

»Tole modrikasto?«

»Da, modrikasto. To je nepotin ali žvepleni durij. Zadoštuje, da zaužijete najmanjšo količino in začutili boste nepremagljivo ljubezen do svojega bližnjega, posebno (Konec na 8. strani)

domače je pa Pavla pravkar pripravljala mizo v hiši.

»Dober dan Bog daj!«

Vstopil je pismonoša. Pozdravil je še z roko in dvignil desnico do senc, z levico pa je že odpiral torbo. Položil je najprej časopis na mizo, nato pa nekako obotavljaje še povedal, da je za gospo doktorjevo priporočeno pismo. Pismonoša Martin je dobro vedel, kdo piše. Poznal je pisavo. Pred leti, preden se je poročila, mu je Gradišnikova gospodična prav vselej natočila kupico vina, kadar ji je prinesel pismo od doktorja Andrejčiča. Danes se tega ni nadejal.

Tudi Pavla je koj spoznala pisavo.

S tresočo se roko je potrdila prejem pisma. Vino, ki naj bi ga natočila Martinu, ji miti na misel ni prišlo. Pismonoša jo je moral celo opomniti, naj plača določen prispevek.

»Mama, plačajte vi, jaz nimam pri sebi denarja.«

»Bom, bom. Kar pojdi,« je Gradišnica prav razumela vznemirjeno Pavlo. Tudi mati je že uganila, kdo piše hčeri.

Pavla je odhitela v vežo in po stopnicah navzgor v svojo sobo. Martinu spodaj je pa mama nalila pričakovano kupico vina. Zvrnil jo je v dušku, si obrisal z roko sive brke, se zahvalil in nič ni pokramljal, kakor je imel navado, kadar je prinesel dobro pošto k hiši. Da se mu mudi in da se časi čudno izpreminjajo, je pripomnil, in naglo odšel. Gradišnica pa je prisluhnila pod strop.

Nemirno se je prestopala zgoraj Pavla po sobi sem in tja. Iskala je škarje, da bi odre-

zala rob ovitka, pa jih nikjer ni mogla najti. Tako je imela navado včasih skrbno in z nežno roko odpirati Filipova pisma.

»Oh, kako mi vse nagajal!«

Pavla si je nejevoljno segla v nadtilnik, potegnila iz svitka močnih kit lasnico, z njo neučakljivo prepravila ovitek, naglo izvlekla pismo in ga razpognila. Kakor bi sama sebi ne mogla verjeti, da ji res piše Filip, je najprej pogledala podpis. Seveda! Kdo drug naj bi bil. Potem je brala.

Trst, 3. maja 1890

Pavla!

Odšel sem za vedno iz Gorice. Kam, ne poizveduj. Bi zastonj skušala dognati. Imej me za mrtvega.

Premoženjske razmere bo uredil advokat dr. Gregorec.

Tebi pa — Kaj bi razkladal. Ne zameri. Ne morem drugače ravnati.

Filip.

Pavla je prebledela. Kakor ohromela je stala poleg postelje in se ni mogla prestopiti. Pred očmi so ji plesale Filipove črke, ki so se pa vedno znova in znova razvrstile v stavek:

»Imej me za mrtvega.«

Kakor zavrti jesenski vihar odpadlo suho listje in ga vrtnčasto dvigne visoko od tal, tako so se zmedene Pavline misli zavrtinčile v eno samo grozo:

»Imej me za mrtvega.«

Pavlo je zbolela glava. S Filipovim pismom v roki je omahnila na posteljo. Pretrgan ovitek je padel na tla poleg nje.

(Dalje prihodnjič)

Genij ali proizvajalec na malo

še do sorodnikov. Prebuja ohlajena sinovska, sestrška ali bratovska čustva, vse do šestega kolena nazaj in lahko ga uporabite tudi v poslovnem življenju.

»Kaj pa vendar mislite, profesor? Prav zdaj se bojujemo proti nepotizmu v službenih odnosih! Nam je bolj potreben antinipotin in to kar v konjskih dozah. No, to je pa res usluga izgradnji naše nove družbe!«

»Vam se pa res ne more ustreči. Sicer pa počakajte, sedaj se boste pa gotovo kar topili od zadovoljstva. Poglejte, spoštovana gospoda, se pravi, dragi tovariši! Predstavljam vam največji uspeh sodobne biokemije. To je uvažan, čist kot sonce in močan kot dinamit.«

»Uvažan? Kaj pa je spet to?«

»To je spojina dunija in svinca, ki vsebuje doslej še nepojasnjene, a neizpodbitne lastnosti. Če ga vzamete pomešanega z mandeljnimi oljem, vam prodre v tkivo hrbtničnega mozga in začne usmerjati vaše psihično delovanje. Začeli boste spoštovati svoje nadrejene, izkazovali boste spoštovanje vsem predstojnikom. Torej, drago ceneno sredstvo za dvig avtoritete, vašim... kako jih že imenujete... ah da, voditeljem. V tovarniški izdelavi bo izredno poceni.«

»Alkibijad Kuzmič, le kaj ste spet naredili? Pri nas smo uvedli samokritiko in se z vsemi močmi trudimo, da bi navadili ljudi odkritosrčnosti in iskrenosti. Vi pa želite spodbujati množično prilizovanje in petolizništvo! In to na kemičen način! To je netaktno in nedopustno!«

Profesor je bil užaljen in se je namrščil. Malo pozneje se je pomiril in nam pokazal še eno svojo iznajdbo: duroaktivni govor.

»Zdaj se ne bo treba več pripravljati za govore, diskusije ali predavanja. Vse to je zdaj zelo poenostavljeno. Potrebne citate, teze ali podatke izrežete iz časnikov, knjig, enciklopedij itd., jih zmeljete v prašek in ga potem izpostavite peturnemu sevanju durijevih žarkov. Tako pridobljeni duroaktivni prah stresete v kozarec z vodo

Alkibijad Kuzmič se ga je kmalu nalezl in nam potem spet razlagal svoje durijeve iznajdbe.

»Pozabil sem vam povedati, da sem odkril tudi prefasin. Zadostuje samo čajna žlička v steklenici navadne limonade, da mimogrede lahko napišete ideološki predgovor kakršnikoli knjigi.«

Gospa Kuzmičeva je turobno strmela v moža in si z obema rokama podpirala podbradek.

»Saj je res učen, tega ne tajim, ni pa trgovec. Drug bi na njegovem mestu prodajal svoje izume v inozemstvo in bi zaslužil na kupe denarja. On pa sedi doma, dela na malo, proda kakšno malenkost, jaz pa komaj shajam z denarjem.«

»Se vam torej vendar posreči tudi kdaj kaj prodati? S kom pa trgujete?«

»Ah, ni vredno besedi! Včasih prodam kakšno malenkost svojim znancem. Nekaterim partijskim aktivistom duroaktivno gradivo za referate, dvema književnikoma dostavljam prefasin. Še kar dobro gre tudi uvažan v majhnih zavojčkih. Kupujejo ga tovariši iz uradov in ga devljejo v pisarniške samovarje. 'Centrošpirit' pa se zanima za vinofil. Gradijo velikansko tovarno umetnega špirta, pa se bojijo za prodajo. Skratka: revščina!«

Novoletno jutro je že kukalo skozi okno z belkastim svitom, ko smo odhajali. Profesor Bješencev je naslonil glavo na mizo. S stekleno epruveto v rokah je že polglasno smrčal...

Mihail Koljcov

Avstrijska televizija

NEDELJA, 8. oktobra: 15.30 Poročila. — 15.35 Za otroke od 5. leta dalje: Sanjsko potovanje k polu. — 15.45 Za otroke od 14. leta dalje: Doživetje na Novi Fundlandiji. — 16.00 Dirke iz Kricana. — 17.00 Električna za Adis Abebo. — 18.00 Pustolovščine dobrega vojaka Švejka (6). — 18.25 Naša lahka noč oddaja za male otroke. — 18.30 80-letnica Paule Preradović. — 19.00 Čas v sliki in od tedna do tedna. — 19.30 Športni pregled. — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer. — 20.15 „Poizkus“; televizijska igra Olschlegla. — 21.45 Kaj sem? Veselo ugibanje. — 22.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 9. oktobra: 18.00 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoščine. — 18.20 Poročila. — 18.25 Lahka noč oddaja za male otroke. — 18.30 Pet klovnov sanja o cirkusu. — 18.55 Tip revija. — 19.00 To vidiš samo v Kyotu. — 19.20 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik. — 20.15 Belphegor (II). — Kriminalna zgodba. — 21.25 Šport. — 22.25 Čas v sliki. — 22.45 Posebno za vas: Vsak dan z glasbo.

SREDA, 11. oktobra: 10.00 Televizija v šoli: Zračni pritisk — barometer. — 11.00 Poročila. — 11.05 Smejte se. — 11.50 Šport. — 12.50 Poročila. — 17.00 Poročila. — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Krompirjeva princesa. — 17.50 Za otroke od 11. leta dalje: Kdo dela z nami? — 18.20 Poročila. — 18.25 Lahka noč oddaja za male otroke. — 18.30 Kulturne aktualnosti. — 18.55 Tip revija. — 19.00 Mathias Wieman pripoveduje — Evropski feljton o denarju. — 19.20 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik. — 20.15 Belphegor (III); kriminalka. — 21.25 Tiskovni studio. — 22.25 Čas v sliki.

ČETRTEK, 12. oktobra: Televizija v šoli: 11.00 Umetnostna opažanja: Tri umetnosti. — 18.00 Italijanščina za začetnike. —

...nach wie vor:

A&O *Qualität und Preis!*

Vom 6. bis 12. Okt. 1967:

A&O
RENÉ-WEINBRAND
der Sorgenbrecher par excellence! 1 Fl. = 0,7 l

ASO
TEE-AUFGUSSBEUTEL
herrlicher Tee, im Nu zubereitet! 2 Pckg.

»Kurpackung«
100er-TASCHENTÜCHER
die idealen Papiertaschentücher! 1 Pckg.

Fein gemischte
TEEBÄCKEREI
zu jedem Anlaß das Richtige! 1 Pckg. = 500 g

43.-
9.-
7.30
17.50

...und außerdem: 3% A&O-RABATT!

Übrigens: **ASO KAFFEE** nicht vergessen!

IZ ŽIVLJENJA:

Nagla diagnoza

Ženska je prišla k zdravniku: »Prosim vas, gospod doktor, pregledajte me temeljito in ugotovite, kaj mi manjka!«

Zdravnik je dejal: »Če hočem to ugotoviti, mi ni potrebno pregledati vas. Predvsem...!«

»Predvsem...?«

»Predvsem ste preveč debeli!«

»Kako, prosim...?«

»Drugič, klobuk, ki ga nosite, vas dela deset let starejšo, kot ste v resnici.«

»Le kaj si dovolite...?«

Tretjič, prav nič vam ne pomaga, da se ličite, kot bi imeli dvajset let — vseeno se vam vidi gube na obrazu!«

»Oprostite, toda vi si preveč dovoljujete...!«

»In četrtič, imate pokvarjene oči in nujno so vam potrebna očala!«

»Jaz... pa očala?«

»Točno.« je dejal zdravnik. »Sicer bi lahko na moji tablici pred vrati prečitali, da sem veterinar (živinozdravnik)!«

18.20 Poročila. — 18.25 Lahka noč oddaja za male otroke. — 18.30 Ljubljenci naših staršev: Sybille Schmitz. — 18.55 Tip revija. — 19.00 Športni kalejdoskop. — 19.20 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik. — 20.15 Film: »Zlata opojnost«. — 21.45 Čas v sliki. — 22.05 »Trigon«; Poročilo o likovni kiparski razstavi treh dežel: Avstrije, Italije in Jugoslavije.

Televizija Ljubljana

PETEK, 6. oktobra: 9.40 TV v šoli. — 10.35 Angleščina. — 11.00 Osnove splošne izobrazbe. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 15.45 Angleščina — ponovitev. — 16.10 Osnove splošne izobrazbe. — 17.05 Poročila. — 17.10 Oddaje za otroke. — 17.55 TV obzornik. — 18.15 Koncert za nori, mladi svet. — 19.05 Tiskovna konferenca. — 19.35 Cikcak. — 19.40 Salon za smeh. — 20.00 TVD. — 20.30 Cikcak. — 20.40 Celovečerni film. — 22.10 Zadnja poročila.

SOBOTA, 7. oktobra: 9.40 TV v šoli. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 17.40 Vsako soboto. — 17.55 TV obzornik. — 18.15 Oddaja za otroke. — 19.15 V besedi in sliki. — 19.40 Cikcak. — 20.00 TVD. — 20.30 Cikcak. — 20.45 Festival Opatija 67 — prenos. — 22.15 Serijski film. — 23.05 Nadaljevanje prenosa iz Opatije.

NEDELJA, 8. oktobra: 9.25 Poročila. — 9.30 Dobro nedeljo voščimo — narodno za-

bavna glasba. — 10.00 Kmetijska oddaja. — 10.45 Oddaja za otroke. — 11.30 Film za otroke. — 12.00 Prenos partizanskih proslav (Knin, Srem). — 14.20 Budimpešta: Nogo met Madžarska—Romunija. — 15.15 Propagandna oddaja. — 15.30 Nadaljevanje prenosa iz Budimpešte. — 16.00 Ponavljamo za vas. — Helsinki: Evropsko košarkarsko prvenstvo — prenos tekme za 3. in 4. mesto. — 19.10 Serijski film. — 20.00 TVD. — 20.45 Cikcak. — 20.50 Humoristična oddaja. — 21.50 Lirika — Sarajevo. — 22.05 TVD. — 22.25 Evropsko košarkarsko prvenstvo v Helsinkih — posnetek finalne tekme.

PONEDELJEK, 9. oktobra: 9.40 TV v šoli. — 10.40 Ruščina. — 11.00 Osnove splošne izobrazbe. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 15.50 Ruščina — ponovitev. — 16.10 Angleščina. — 16.55 Poročila. — 17.00 Mali svet — oddaja za otroke. — 17.25 Risanke. — 17.40 Kje je, kaj je. — 17.55 TV obzornik. — 18.20 Aktualna tema. — 18.40 Biseri glasbene literature. — 19.00 Portreti: dr. Janko Lavrin. — 19.15 Tedenski športni pregled. — 19.40 Cikcak. — 20.00 TVD. — 20.30 Cikcak. — 20.40 TV drama. — 21.40 Operna scena. — 22.10 Zadnja poročila. —

TOREK, 10. oktobra: 9.40 TV v šoli. — 10.40 Angleščina. — 11.00 Začetek sejma elektronike — prenos. — 12.00 Osnove splošne izobrazbe. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 15.50 Angleščina — ponovitev. — 16.10 Osnove splošne izobrazbe. — 18.25 Film za otroke. — 18.40 Svet na zaslonu. —

SADJARJII

Najbolj zanesljivo rastoča sadna drevesca nudi domača sadna drevnica MARKO POLZER, Lazar pri št. Vidu v Podjuni. Ribizelj, češnje, maravdelj polovična cena.

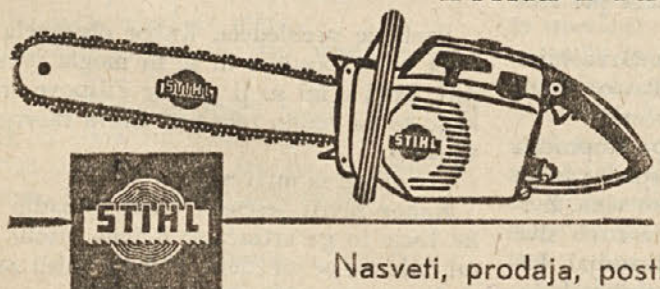
Ing. MARKO POLZER, pd. Lazar
ŠT. VID V PODJUNI

ter ga postavite pred govornika, kakor je to že v navadi. V govornikovi glavi lahko vladata neznanje in praznina. Nič zato! Govornik naj počasi srka pijačo in njegov jezik bo sam od sebe teklen na splošno veselje in zadovoljstvo poslušalcev. Če ste vsebino kozarca popili pred koncem predavanja, se vam ni treba vznemirjati. Mirno lahko dolijete v kozarec čiste vode. Besede vam bodo še kar naprej vrele iz ust, morda boste postali bolj redkobesedni, vendar pa govornik ne bo imel težav pri povezavi stavkov. Edino, kar bi se utegnilo zgoditi, je to, da bi kakšen hudomušnež dejal: veliko vode je v njegovem izvajanju. Najhujše bi seveda bilo, če bi vam kdo v kozarec nalil vina. Potem bi se vam utegnilo zgoditi, da bi začeli govoriti v prid desničarjev ali pa zavili v vode levega oportunistizma.

Zdaj smo se začeli pripravljati o koristnosti ali škodljivosti duroaktivnega govora, vendar je gospodinja k sreči prekinila nevarno debato in nas povabila za mizo.

Wieder eine neue, sensationelle Motorsäge von STIHL: die STIHL-040, ca. 8,7 PS stark, 6,8 kg leicht — nur 1,8 Kilo pro PS. Kennen Sie eine Motorsäge, die das übertrifft?

STIHL 040

Nasveti, prodaja, postrežba strankam

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246

STADLER
Möbel

Das führende Einrichtungshaus

REGINA RÜCHEN

Klagenfurt, Theatergasse 4

WK MOBEL

PFAFF

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

19.20 TV obzornik. — 19.50 Cikcak. — 20.00 Celovečerni film. — 21.30 Kulturna panorama ali Tribuna. — 22.10 Zadnja poročila. —

PRIDNO POMOČNICO

išče solidna zdravnikova družina na Dunaju kot pomoč gospodnji v družinski domačnosti. Dobri pogoji in dobra plača! — Ponudbe poslati na upravo lista pod geslom »Zanesljiva«.